

ΓΙΑΤΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η κατάθεση του εναλλακτικού κειμένου από τους συντρόφους και τις συντρόφισσες που το συνυπογράφουμε, οφείλεται **στις εξής βασικές διαφοροποιήσεις μας από το Σχέδιο Θέσεων που ενέκρινε η συντριπτική πλειοψηφία της ΚΠΕ και με το οποίο (για πρώτη ίσως φορά) όλες σχεδόν οι τάσεις ομονόησαν:**

- Το Σχέδιο Θέσεων αποφεύγει να προβάλλει ένα συνολικό ηγεμονικό σχέδιο του Κόμματος προς τις υπόλοιπες δυνάμεις του ΣΥΡΙΖΑ, στο στόχο του μετασχηματισμού του ΣΥΡΙΖΑ σε πολιτικό σχηματισμό. Αντί η απόλυτη δικαίωση της «αριστερής στροφής» στις εθνικές και αυτοδιοικητικές εκλογές να μας οδηγήσει σε πιο ριζοσπαστικά και τολμηρά βήματα, το κείμενο πάει πιο πίσω κι από αυτές τις αποφάσεις του 4^{ου} Συνεδρίου! **Ο ΣΥΡΙΖΑ για εμάς είναι το νέο πλαίσιο στο οποίο ο ΣΥΝ οφείλει να δώσει ολοκληρωμένα οργανωτικά, πολιτικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά, ώστε η ριζοσπαστική αριστερά να ανασυντεθεί σε νέες πιο στέρεες βάσεις.**

- Το Σχέδιο Θέσεων αποφεύγει να πάρει θέση γιατί δεν καταφέραμε ακόμα να γίνουμε κόμμα μελών και καταλήξαμε κόμμα στούντιο και κόμμα στελεχών. Ο μόνος δρόμος για να λυθούν τα -από όλους και από καιρό διαπιστωμένα- προβλήματα λειτουργίας (αλλά και δημοκρατίας όπως: εκπροσωπήσεις στα ΜΜΕ, ουσιαστική ανανέωση-εναλλαγές στελεχών και αιρετών, μετάβαση από τις τάσεις-κόμματα μέσα στο κόμμα στις τάσεις-ρεύματα ιδεών, ξεπέραςμα του γραφειοκρατικού κράτους της Κουμουνδούρου κτλ), είναι **το μπόλιασμα της μίζερης εσωκομματικής ζωής με τη ζωντάνια και την υγεία των κινημάτων, των αγώνων του κόσμου της εργασίας και της νεολαίας, καθώς και η μετατόπιση της κομματικής ζωής από τα κεντρικά γραφεία στις Πολιτικές Κινήσεις.**

- Το Σχέδιο Θέσεων κάνει απαράδεκτες υποχωρήσεις σε βασικά ζητήματα κριτικής προς το ΠΑΣΟΚ και τη σοσιαλδημοκρατία, προσδοκώντας πολιτικά οφέλη διά των πολιτικών «ανοιγμάτων» προς ένα κομμάτι του. Έστω κι έτσι, δεν προσδιορίζει σαφώς σε ποιο κομμάτι αναφέρεται, αλλά υπερεπενδύει στο γεγονός ότι κάποια κομμάτια του ΠΑΣΟΚ κινήθηκαν ad hoc σε κοινωνικό επίπεδο σε πιο ριζοσπαστικές θέσεις στο αντιπολεμικό, στο Φόρουμ και στο Άρθρο 16 και παλαιότερα στον νόμο Γιαννίτση. Δεν ξεκαθαρίζεται (κατά τη γνώμη μας σκόπιμα) ότι ο μόνος πολιτικά παραγωγικός τρόπος για να απευθυνθούμε σε δυνάμεις που αποδεσμεύονται (ή τείνουν να αποδεσμευθούν) από το ΠΑΣΟΚ, είναι να το κάνουμε με όρους μαζικού κινήματος «χτισμένου» σε αριστερή λογική, με το δικό μας ισχυρό ιδεολογικοπολιτικό χρωματισμό. Αντίθετα, το Σχέδιο Θέσεων της ΚΠΕ νομιμοποιεί κάποιον αόριστο ή ανύπαρκτο -με οργανωτικούς και πολιτικούς όρους- πολιτικό συνομιλητή στο εσωτερικό του ΠΑΣΟΚ. Ακόμα και εάν αυτός ο συνομιλητής υπάρχει, το μόνο που θα πετύχουμε θα είναι να ανακοπούν οι όποιες φυγόκεντρες τάσεις στη βάση του ΠΑΣΟΚ, καθώς και να επιτρέψουμε στην κεντροαριστερή κατεύθυνση μειοψηφία του κόμματός μας να το διαχειριστεί επικοινωνιακά, **στη λογική μιας νέας κεντροαριστεράς που οφείλουμε να εφεύρουμε για να μπούμε ξανά στο κεντρικό πολιτικό παιχνίδι, δηλ. στον κυβερνητισμό. Αυτό με την σειρά του σημαίνει νέες φυσιολογικές περιπέτειες στο κόμμα μας στο άμεσο μέλλον, οι οποίες καλύπτονται τώρα στα πλαίσια ενός κειμένου «σούπα», αποτελέσματος μιας πρωτόγνωρης ισορροπίας των τάσεων.**

- Το Σχέδιο Θέσεων διακατέχεται από υπεροψία και το διατρέχει ένας **μη παραγωγικός ελιτισμός σε σχέση με τις υπόλοιπες αριστερές δυνάμεις που είναι εκτός ΣΥΡΙΖΑ** (ΚΚΕ και ένα κομμάτι της εξωκοινοβουλευτικής). Προκειμένου να αναδειχθούν τα στοιχεία της δικής μας ταυτότητας, κινδυνεύουμε να μην κατανοήσουμε κάποια δυνατά σημεία των άλλων, απολύτως χρήσιμα σε ένα σχέδιο ανασύνθεσης της Αριστεράς στην χώρα μας. **Το ΚΚΕ όχι μόνο προσπαθεί να εκφράσει πολιτικά την εργατική τάξη και τα λαϊκά στρώματα, αλλά σε μεγάλο βαθμό (τουλάχιστον σε μεγαλύτερο από εμάς) το καταφέρνει**, διότι δουλεύει συντεταγμένα σε αυτήν την προτεραιότητα. Αυτό το στοιχείο στη δεδομένη συγκυρία είναι το πιο κρίσιμο, και όχι απλά να επαναλαμβάνουμε την πάγια κριτική μας για την αδιέξοδη λογική που στρατηγικά και ιδεολογικά το διακρίνει. Επίσης περιορίζεται να χρεώσει στα κομμάτια της **εξωκοινοβουλευτικής αριστεράς** που δεν είναι μέσα στον ΣΥΡΙΖΑ τις (υπαρκτές) σχεταριστικές λογικές

και την επαναστατική ρητορική τους, **όμως δεν εστιάζει καθόλου στο (επίσης υπαρκτό) νεανικό δυναμικό που συσπειρώνουν αυτές οι δυνάμεις σε μια αντικαπιταλιστική ιδεολογική βάση. Αντί να ιχνηλατήσει τρόπους ουσιαστικής επικοινωνίας μαζί τους, κλείνει ή τουλάχιστον αδιαφορεί για αυτήν την προοπτική.**

- Το Σχέδιο Θέσεων περιορίζει (κατά τη γνώμη μας συνειδητά) την ανάλυσή του για τη **διεθνή συγκυρία** σε μια λογική «περιγραφής» των αποτελεσμάτων του κλονισμού της ηγεμονίας των ΗΠΑ και της σταδιακής εμφάνισης νέων οικονομικών και γεωπολιτικών «παικτών» που ενδεχόμενα να οδηγήσει σε έναν πολυπολικό κόσμο. **Απουσιάζουν εντελώς οι αναλύσεις για το σύγχρονο ιμπεριαλισμό, για τη δυνατότητα ή μη του καπιταλισμού να δώσει λύσεις στην οικολογική κρίση, για το ότι ο συντονισμένος αντινεοφιλελεύθερος αγώνας μπορεί να είναι αποτελεσματικός μόνο όταν έχει κατ' ουσίαν αντικαπιταλιστικό περιεχόμενο!** Είναι από υποτονική έως ανύπαρκτη η κριτική για το ρόλο των δεκάδων οργανισμών που εγγυώνται και αναπαράγουν σε διεθνές επίπεδο την κοινότητα των καπιταλιστικών συμφερόντων μέσω στρατιωτικοπολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών μέσων. Επίσης επαναλαμβάνει κάποιες στερεότυπες θέσεις σε ζητήματα εξωτερικής πολιτικής, που ξεκομμένες από μια σύγχρονη ανάλυση του ιμπεριαλισμού μοιάζουν σαν αιτήματα ενός αφελούς διεθνισμού, ενός μη παραγωγικού πασιφισμού.

- Το Σχέδιο Θέσεων κινείται στη λογική ενός παρωχημένου, μη κριτικού και γι' αυτό αντιφατικού αριστερού ευρωπαϊσμού. Από τη μία κλείνει (σωστά) το δρόμο προς το Ευρωσύνταγμα, αλλά από την άλλη αφήνει ανοικτές πόρτες στην προοπτική αριστερής μετατόπισης κομματιών της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας. Καλλιεργεί έτσι μύθους περί αριστερής μεταρρύθμισης, παραβλέπει το γεγονός ότι η Ε.Ε. φτιάχτηκε από και για τους καπιταλιστές, για την εξυπηρέτηση των καπιταλιστικών και ιμπεριαλιστικών συμφερόντων. Αυτοί οι σκοποί είναι ιδρυτικά - φυσιογνωμικά της χαρακτηριστικά και πάνω σε αυτή τη λογική έχουν διαμορφωθεί οι αντιδημοκρατικοί μηχανισμοί της, όπως η παντοδύναμη και μη εκλεγόμενη Κομισιόν ή η Κεντρική Τράπεζα. Για εμάς η ΕΕ δε μεταρρυθμίζεται, υπό την έννοια πως δε μπορεί να μεταβληθεί από μηχανισμός εξυπηρέτησης των αστικών συμφερόντων σε μηχανισμό εξυπηρέτησης των συμφερόντων των λαών της. Αποτελεί μεν πεδίο ταξικής πάλης, οπότε έχει νόημα η διεκδίκηση μεταρρυθμιστικών αιτημάτων με τη μορφή κινήματος για τη διεκδίκησή τους, αλλά ας μην έχουμε αυταπάτες - **στο βαθμό που η Ε.Ε. θα αδυνατεί να ενσωματώσει αυτά τα αιτήματα, το κίνημα αναπόφευκτα θα περάσει από τα συγκεκριμένα αιτήματα στη συνολική αμφισβήτηση της πορείας της.**

- Το Σχέδιο Θέσεων αποφεύγει να προβάλει ότι **βασική υπεύθυνη για τον κυβερνητικό συνδικαλισμό είναι η συνδικαλιστική παράταξη του ΠΑΣΟΚ η οποία τον ανέδειξε, για να πάρει αργότερα τη σκυτάλη η συνδικαλιστική παράταξη της ΝΔ.** Ότι η συνδικαλιστική παράταξη του ΠΑΣΟΚ (διαθέτοντας ένα ευρύ πελατειακό - διαχειριστικό δίκτυο) αξιοποίησε με αδιαφάνεια κάθε θεσμική συμμετοχή του συνδικαλιστικού κινήματος στα όργανα συνδιαχείρισης. Ότι οι συνδικαλιστικές δυνάμεις του ΣΥΝ οφείλουν να βρίσκονται μακριά από τις «λογικές του εφικτού», που με τελευταίο μεσάζοντα τον κυβερνητικό και τον εργοδοτικό συνδικαλισμό υπαγορεύει το κεφάλαιο. Και το κυριότερο: όπως πριν από ενάμιση χρόνο το Αυτοδιοικητικό μας Συνέδριο χάραξε τη νέα πολιτική μας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, πρέπει παρομοίως να αποφασίσουμε ότι και στα συνδικάτα δεν κάνουμε εκλογικές συμμαχίες ούτε με την παράταξη του ΠΑΣΟΚ ούτε με αυτή της ΝΔ που εφαρμόζει τις ίδιες πρακτικές πολιτικής χειραγώγησης του συνδικαλιστικού κινήματος.

**5^ο Τακτικό Συνέδριο του Συνασπισμού της Αριστεράς,
των Κινήματων και της Οικολογίας**

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΘΕΣΕΩΝ

**Ο ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΕ ΚΡΙΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ:
ΗΓΕΜΟΝΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝ ΓΙΑ
ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η υλοποίηση των σημαντικότερων αποφάσεων του 4^{ου} Τακτικού Συνεδρίου άνοιξαν τον δρόμο για την πρόσφατη πολιτική και εκλογική επιτυχία του ΣΥΡΙΖΑ.

Οι αποφάσεις που πάρθηκαν σε αυτό το συνεδριακό σώμα, σε συνδυασμό με αυτές του προγραμματικού που είχε διεξαχθεί ενάμιση χρόνο πριν, έδωσαν στα μέλη, τους φίλους και τα στελέχη του κόμματος τα κατάλληλα ιδεολογικοπολιτικά εφόδια και τις κατευθύνσεις ώστε την προηγούμενη περίοδο να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά στους κοινωνικούς τους χώρους και στο κεντρικό πολιτικό επίπεδο τις εφαρμοζόμενες νεοφιλελεύθερες πολιτικές απ' οπουδήποτε και οποιονδήποτε και αν προέρχονταν.

Η πρόωθηση της υπόθεσης ενότητας της αριστεράς μέσα από την ενίσχυση του πλαισίου του ΣΥΡΙΖΑ και της αιχμηρής αντινεοφιλελεύθερης πολιτικής του πλατφόρμας, η κατάθεση της εναλλακτικής προγραμματικής πρότασης με ορίζοντα το σοσιαλισμό με δημοκρατία και ελευθερία, η άσκηση μιας μαχητικής αντιπολίτευσης προς την κυβερνητική πολιτική της Νέας Δημοκρατίας, η ανάλυση για τη νεοφιλελεύθερη μετάλλαξη του ΠΑΣΟΚ στην Ελλάδα σε συνέχεια της νεοφιλελεύθερης ενσωμάτωσης της Ευρωπαϊκής Σοσιαλδημοκρατίας, η κατηγορηματική απόρριψη της πάσης φύσεως και μορφής κεντρο-αριστεράς, η σύνδεση της ριζοσπαστικής οικολογικής οπτικής με την υπέρβαση του καπιταλισμού, η πρωταγωνιστική συμμετοχή μας στον πανευρωπαϊκό συντονισμό της Ευρωπαϊκής Αριστεράς μέσα από την ίδρυση κοινού υπερεθνικού κόμματος, η επανασύνδεσή μας με τις νέες αντιστάσεις και τα κινήματα που αναπτύσσονται εγχώρια και διεθνώς με όρους σεβασμού της αυτονομίας τους, η επαναφορά του στόχου να γίνουμε κόμμα μελών, είναι μερικά από τα πιο κρίσιμα στοιχεία της απόφασης του 4^{ου} Τακτικού Συνεδρίου που ***σηματοδότησαν της αριστερή στροφή του κόμματος.***

Πριν το 4^ο Τακτικό Συνέδριο...

Η πραγματικότητα είναι ότι το κόμμα μας έκανε περίπου μια δεκαετία για να ξεπεράσει κάποιες «παιδικές ασθένειες» που οφείλονται τόσο στον ιστορικά πρωτότυπο ιδρυτικό χαρακτήρα του ως κόμματος πολιτικής και «προγραμματικής» ενότητας, όσο και στη γενικότερη κρίση της αριστεράς στο πολιτικό - κοινωνικό - ιδεολογικό πεδίο, ιδιαίτερα μετά την πτώση του υπαρκτού σοσιαλισμού. Η ιδεολογική ατροφία, ο πολιτικός ετεροκαθορισμός, ο αμυντισμός στα παραδοσιακά κινήματα, η οργανωτική και προγραμματική πλαδαρότητα, η απουσία ουσιαστικού επαναπροσδιορισμού των κοινωνικών και ιστορικών αναφορών ήταν βασικές πλευρές αυτής της περιόδου. Αυτές οι αρνητικές πλευρές εντάσσονταν βέβαια στα πλαίσια μιας ιστορικά και στρατηγικά αποτυχημένης άποψης που κυριαρχούσε και μέσα στο κόμμα μας, για την απόλυτη πρωτοκαθεδρία του πολιτικού πεδίου έναντι του κοινωνικού και ιδεολογικού - μια αντίληψη που τελικά οδηγούσε σε μια πολιτική πλατφόρμα ενός άμεσου η έμμεσου κυβερνητισμού (έστω και αντιπολιτευτικού) στο εθνικό επίπεδο και ενός αφελούς διεθνισμού στο διεθνές.

Στα τρία πρώτα τακτικά συνέδρια του κόμματος, καθώς και σε εκείνο για την επικύρωση ή μη της συνθήκης του Άμστερνταμ, υιοθετούνταν πλειοψηφικά απόψεις «προοδευτικού εκσυγχρονισμού»,

«εναλλακτικής πρότασης εξουσίας», άκριτου φεντεραλιστικού Ευρωπαϊσμού, «πολιτικής διακυβέρνησης της παγκοσμιοποίησης». Οι απόψεις αυτές άνοιγαν de facto δρόμους σε κεντροαριστερά σενάρια εξουσίας στην χώρα μας, καλλιεργούσαν αυταπάτες για την δυνατότητα επιρροής επί της καπιταλιστικής υπερδομής της ΕΕ και των λοιπών παγκόσμιων ιμπεριαλιστικών οργανισμών, έκλειναν το δρόμο για την ανασυγκρότηση της ανανεωτικής - ριζοσπαστικής αριστεράς σε νέες κινηματικές βάσεις, υπονόμειαν τον αυτόνομο ρόλο του κόμματος σε όλα τα επίπεδα, εμπόδιζαν την ουσιαστική επικοινωνία και τη συνεργασία με τις υπόλοιπες αριστερές δυνάμεις στο μαζικό κίνημα.

Τα φαινόμενα αυτονόμησης και παραγοντισμού που υπήρξαν από πρωτοκλασάτα στελέχη μέσα στο κόμμα αλλά και στους κοινωνικούς χώρους που παρενέβαιναν, η τροφοδότηση με αυτά άλλων πολιτικών χώρων, είναι η θλιβερή πλευρά αυτής της ξεκομμένης από την θεωρία και την κοινωνία αντίληψης που κάποτε κυριαρχούσε μέσα στο κόμμα και που σήμερα πρέπει να τα θυμόμαστε, διότι δεν είναι πολύς ο χρόνος που απέχουμε από αυτά.

Το **5^ο Τακτικό Συνέδριό μας** πραγματοποιείται σε μια συγκυρία που χαρακτηρίζεται από :

- Την επιθετική επέκταση και εμβάθυνση της νεοφιλελεύθερης - ιμπεριαλιστικής παγκοσμιοποίησης που αποδομεί το κοινωνικό κράτος, ρημάζει και καταστρέφει τη φύση, εκτρέφει πολέμους και εξαθλίωση για μεγάλο μέρος του πλανήτη.
- Την κρίση προσανατολισμού και κατεύθυνσης της Ε.Ε.
- Την αποσταθεροποίηση του νεοφιλελεύθερου δικομματισμού και τη μεγάλη κρίση του ΠΑΣΟΚ και ταυτόχρονα.
- Την όξυνση της ταξικής πάλης και την ανάπτυξη έντονων αγώνων και κινημάτων.
- Την αμφισβήτηση της νεοφιλελεύθερης ηγεμονίας σε μια σειρά από χώρες κατά κύριο λόγο στην Λατινική Αμερική.

Στην νέα αυτή συγκυρία, ειδικά όπως διαμορφώνεται μετά το αποτέλεσμα των τελευταίων εκλογών, το στοίχημα για τον ΣΥΝ και την Ανανεωτική-Ριζοσπαστική Αριστερά είναι το αν θα μπορέσει να συγκροτήσει και να εκπροσωπήσει πολιτικά μια πλατιά κοινωνική συμμαχία των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων σε αντινεοφιλελεύθερη βάση.

Για να επιτευχθεί αυτό θα πρέπει να προχωρήσουμε σταδιακά στην υπέρβαση των σημερινών συνιστωσών (και του ίδιου του κόμματός μας) και να προχωρήσουμε στην Ανασύνθεση - Επανάδρυση της Ανανεωτικής-Ριζοσπαστικής Αριστεράς με στόχο τη συγκρότηση του ΣΥΡΙΖΑ σε μαζικό πολιτικό σχηματισμό, με οργανωτική δομή στη βάση και στους μαζικούς κοινωνικούς χώρους, με φυσιογνωμία και στρατηγική ρήξης με το καπιταλιστικό σύστημα, με σαφή προσπάθεια ανίχνευσης του Σοσιαλισμού του 21^{ου} αιώνα.

A. ΑΠΟΣΤΑΘΕΡΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

Οι πρόσφατες βουλευτικές εκλογές σηματοδότησαν την είσοδο σε μια εποχή αποσταθεροποίησης και φθοράς του νεοφιλελεύθερου - δικομματικού πολιτικού συστήματος διακυβέρνησης. Τόσο η φθορά της ΝΔ όσο και η μεγάλη κρίση του ΠΑΣΟΚ έχουν τις ίδιες αιτίες, αιτίες που ενεργοποιούν πολυσήμαντες διαδικασίες,

1. Η ΝΔ είναι μια επιθετική (όσον αφορά τους σχεδιασμούς και τις προθέσεις), αλλά αδύναμη κυβέρνηση. Η κοινοβουλευτική της αδυναμία (οριακή κοινοβουλευτική πλειοψηφία) απλώς υπογραμμίζει τη βαθύτερη αδυναμία της, που είναι η αδυναμία της να συγκεντρώσει τις κοινωνικές, πολιτικές και ιδεολογικές προϋποθέσεις ώστε να πετύχει την αποφασιστική ανατροπή του κοινωνικού - ταξικού συσχετισμού δύναμης. Ένα ισχυρό ΠΑΣΟΚ είναι απαραίτητο για τη ΝΔ - όχι για να μαντρώνει τους βουλευτές της, αλλά για να δουλεύει εύρυθμα το δικομματικό σύστημα νεοφιλελεύθερης διακυβέρνησης, να διασφαλίζεται η νεοφιλελεύθερη συναίνεση (με μια νεοφιλελεύθερη αντιπολίτευση περιοριζόμενη στα

«επί της διαδικασίας»), να μπορεί να κάνει πολιτική και να εφαρμόσει το πρόγραμμά της. Γι' αυτό η κρίση στο ΠΑΣΟΚ δε «μεταγγίζει» δύναμη στη ΝΔ, αλλά κάνει μεγαλύτερη την αμηχανία της και την αδυναμία της να εφαρμόσει το πρόγραμμά της. Γιατί η αδυναμία της ΝΔ και η κρίση στο ΠΑΣΟΚ είναι ομώνυμες διαδικασίες.

2. Από την άλλη, **η βαθιά κρίση του ΠΑΣΟΚ οφείλεται στο γεγονός ότι πλέον δε μπορεί να συγκεράσει τα αντίθετα:** από τη μια μεριά έναν κυβερνητικό - καθεστωτικό ρόλο, και από την άλλη τη δυνατότητα να τον ασκεί στο όνομα μιας μεγάλης (και γι' αυτό πλειοψηφικής και εκλογικά) κοινωνικής συμμαχίας. Δεν είναι ζήτημα επικοινωνιακής τακτικής ούτε ικανοτήτων της πρώην, της νυν ή της μελλοντικής του ηγεσίας. Απλώς αυτή η κοινωνική συμμαχία δε μπορεί να επανασυσταθεί, και γι' αυτό δε μπορεί κανείς να την εκφράσει – ούτε το ΠΑΣΟΚ.

3. Η αδυναμία της ΝΔ και η κρίση του ΠΑΣΟΚ έχουν την ίδια βαθύτερη αιτία: **την αλλαγή της συγκυρίας στην ταξική πάλη.** Τα τελευταία είκοσι χρόνια στα σπλάχνα του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού έχει σχηματιστεί **μια σύγχρονη εργατική τάξη, εκτεινόμενη από τον κλασικό προλετάριο μέχρι τον «απασχολήσιμο» απόφοιτο πανεπιστημίου, η οποία αποκτά σιγά-σιγά συνείδηση της θέσης της, του ρόλου της και της δύναμής της.** Το γεγονός αυτό προκαλεί ευρύτατες κοινωνικές διεργασίες και αλλάζει τις κοινωνικές συμμαχίες. Αυτό με τη σειρά του αλλάζει τις πολιτικές εκπροσωπήσεις (ποιο πολιτικό κόμμα εκπροσωπεί ποιες κοινωνικές δυνάμεις, ποια ταξικά συμφέροντα και με ποιες προϋποθέσεις). Αυτή η «υπόγεια» διαδικασία, που όμως βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη, αλλάζει όλο το «υπέδαφος» κάτω από τα πόδια των κομμάτων και του πολιτικού συστήματος. Βάζει τα κόμματα και το πολιτικό σύστημα σε μια «κρίση αναδιάρθρωσης».

4. Η κρίση αυτή για την ώρα οδηγεί σε γενική πολιτική αμηχανία, υπαρξιακές αγωνίες, καταφυγή σε τακτικισμούς και τυφλές σκληρύνσεις τακτικής, αποδιάρθρωτικά φαινόμενα. Για την ώρα λειτουργεί η αποδιάρθρωτική πλευρά της κρίσης. **Ωστόσο το προσεχές διάστημα (στην ουσία τα επόμενα χρόνια) θα παιχθεί το μεγάλο στοίχημα: είτε ο νεοφιλελευθερισμός θα ανασυντάξει την πολιτική του ηγεμονία σε βάρος της εργατικής τάξης και των συμμάχων της, είτε αυτή η ηγεμονία θα διαταραχθεί πιο βαθιά και μεσοπρόθεσμα.** Για να συμβεί το δεύτερο, πρέπει να κερδηθεί το στοίχημα του δικού μας «στρατοπέδου»: η ανασυγκρότηση και πολιτική εκπροσώπηση της σύγχρονης εργατικής τάξης. Πρόκειται για αγώνα δρόμου. Ποιος θα κερδίσει τη μάχη της ανασυγκρότησης; Τα κόμματα και το πολιτικό σύστημα του νεοφιλελευθερισμού ή η Αριστερά και η εργατική τάξη; Κάθε πρόοδος του ενός στρατοπέδου θα σημειώνει οπισθοδρόμηση για το άλλο και το αντίστροφο.

5. Το περιεχόμενο της κρίσης του πολιτικού συστήματος σχετίζεται με μια μεγάλη ανατροπή, που έχει ήδη δρομολογηθεί (αν και βρίσκεται ακόμη στην αρχή της) και αποτελεί τομή για τη μεταπολιτευτική ιστορία της Ελλάδας: **το δραστικό περιορισμό των δυνατοτήτων του πολιτικού συστήματος να πειθαναγκάζει την εργατική τάξη σε κοινωνικές συμμαχίες και πολιτικές εκπροσωπήσεις ξένες προς τα συμφέροντά της,** υπό την ηγεμονία του μεγάλου κεφαλαίου και με «συγκολλητική ουσία» τα μεσαία αστικά στρώματα. Τα κοινωνικά και πολιτικά μπλοκ τύπου «μη προνομιούχων» του πρώιμου ΠΑΣΟΚ ή «εκσυγχρονισμού» του ύστερου ΠΑΣΟΚ δεν είναι πλέον εφικτά. Αντίθετα, συγκεντρώνονται αργά αλλά σταθερά οι προϋποθέσεις για ανεξάρτητη έκφραση των συμφερόντων των εργαζομένων και για κοινωνικές συμμαχίες με δική τους ηγεμονία, για πρώτη φορά στη μεταπολιτευτική Ελλάδα.

Και φυσικά δεν είναι καθόλου παράξενο που αυτή η εξέλιξη πλήττει σε βάθος το ΠΑΣΟΚ, το φορέα που εξέφραζε μέχρι σήμερα και για πολλά χρόνια την άλλη δυνατότητα. Διότι αδυνατεί πλέον να εκφράσει πολιτικά μια κοινωνική συμμαχία με την ηγεμονία της εργατικής τάξης. Αν λοιπόν, παρ' όλα αυτά, ξανακερδίσει μια κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αυτό θα σημαίνει ότι η εργατική τάξη θα έχει χάσει το στοίχημα της δικής της συγκρότησης και ανεξάρτητης έκφρασης των συμφερόντων της. Και ότι πάνω σ' αυτή της την αποτυχία / ήττα θα έχει επιτευχθεί η ακόμη πιο συντηρητική ανασύνταξη του πολιτικού συστήματος, ο εξαμερικανισμός του. Και ότι ένα «νέο ΠΑΣΟΚ», στο στυλ Δημοκρατικού κόμματος των

ΗΠΑ, θα ξαναβάλει την ηττημένη εργατική τάξη στον πολιτικό ζυγό μιας κοινωνικής συμμαχίας υπό την ηγεμονία των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων και υπό την ηγεμονία των νεοφιλελεύθερων πολιτικών.

6. Με αυτή την έννοια το υπόβαθρο της κρίσης είναι ιστορικού βεληνεκούς, αλλά το πώς αυτή θα εξελιχθεί, πόσο θα βαθύνει και σε ποια κατεύθυνση θα ξεδιπλωθεί, όλα αυτά εξαρτώνται από τη συνειδητή παρέμβαση της Αριστεράς και από την έκβαση της ταξικής πάλης στα μέτωπα του επόμενου διαστήματος. Αντικειμενικό είναι το υπόβαθρο της κρίσης. Οι μορφές που θα πάρει και η έκβασή της δεν είναι καθόλου αντικειμενικές - γι' αυτό η κρίση από μόνη της δεν «είναι» τούτο ή το άλλο. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η κρίση του νεοφιλελεύθερου πολιτικού συστήματος ανοίγει μια περίοδο με μεγάλες δυναμικές, πλατιές πολιτικές διεργασίες και μεγάλες δυνατότητες για την Αριστερά. Πρέπει όμως να κατανοηθεί πλήρως το περιεχόμενο όλων αυτών, το μέγεθος και η ουσία του πολιτικού στοιχήματος για την Αριστερά. ***Οι μερικές εικόνες, η εκλογικίστικη διαχείριση του δεδομένου της κρίσης, η αμηχανία και η στάση αναμονής την περίοδο που πρέπει να δράσουμε με τον πλέον αποφασιστικό τρόπο, μπορούν να αποδειχτούν πολιτικά λάθη με μεγάλες συνέπειες.***

B. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΝΕΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ: Ο ΣΥΡΙΖΑ ΣΤΗ ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Είμαστε ήδη στην περίοδο που ο ΣΥΡΙΖΑ συγκροτείται σε πολιτικό σχηματισμό. Αντιφατικά και ανισομερώς μεν, χωρίς ενιαίο σχέδιο και με πολλή πολιτική αμηχανία και αντικρουόμενες επιδιώξεις από την πλευρά όλων των συνιστωσών, αλλά συγκροτείται. ***Ο ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ πρέπει μέσα στο άμεσο χρονικό διάστημα να περιγράψει με πρότασή του μια συντεταγμένη διαδικασία.*** Ποια είναι η βάση αυτής της διαδικασίας συγκρότησης και ποια τα όριά της;

1. Καταρχάς, σε αυτές τις εκλογές η «πολιτική ταυτότητα ΣΥΡΙΖΑ» ήταν πολύ πιο ισχυρή απ' ό,τι στις εκλογές του 2004. Όχι μόνο το «λογότυπο» ΣΥΡΙΖΑ ήταν κυρίαρχο και πλατιά νομιμοποιημένο ακόμη και στα εχθρικά ΜΜΕ, αλλά ήταν σαφές ότι η «ταυτότητα ΣΥΡΙΖΑ» συνιστούσε μια νέα πολιτική φυσιογνωμία που δεν ταυτιζόταν με τον ΣΥΝ ούτε με το παραλλαγμένο σχήμα «Συνασπισμός και συνεργαζόμενοι» (που ήταν κυρίαρχο το 2004).

2. Αυτή η νέα πολιτική ταυτότητα, αποτέλεσμα της σαφούς κατεύθυνσης για αριστερή και ριζοσπαστική στροφή του 4^{ου} Συνεδρίου, ξόρκισε σε κάποιο βαθμό βασικά στοιχεία ταυτότητας του ΣΥΝ των προηγούμενων χρόνων τα οποία απωθούσαν ριζοσπαστικά ακροατήρια της Αριστεράς αλλά και λαϊκά στρώματα: την ιδεολογική ατροφία, τον πολιτικό ετεροκαθορισμό, την οργανωτική και προγραμματική πλαδαρότητα, την απουσία ουσιαστικού επαναπροσδιορισμού των κοινωνικών και ιστορικών αναφορών, τη θεσμολαγνία και ατομία μιας Αριστεράς που περιοριζόταν στην «κοινωνική ευαισθησία» και ξεχνούσε τη ρήξη.

3. Η νέα πολιτική ταυτότητα είχε τα ριζοσπαστικά στοιχεία του κινηματισμού, της ρήξης, της αποστασιοποίησης από τη θεσμολαγνία και τον καθωσπρεπισμό, της απεύθυνσης σε λαϊκά στρώματα, της απεύθυνσης στο νεολαϊστικό ριζοσπαστισμό. Και ήταν κοινή πεποίθηση ότι σε όλα αυτά συνέβαλαν καθοριστικά τόσο οι συνιστώσες όσο και οι κοινές εμπειρίες στα κοινωνικά μέτωπα τα προηγούμενα χρόνια (αντιπαγκοσμιοποιητικό και Φόρουμ, αντιπολεμικό, κίνημα καταλήψεων κλπ).

- i. Καθόλου τυχαία αυτή η νέα πολιτική ταυτότητα βρήκε το «λαό» που της αντιστοιχούσε: Ήδη το 2004, το 40% των ψηφοφόρων του ΣΥΝ του 2000 δεν ψήφισε ΣΥΡΙΖΑ. Αυτή η απώλεια υπεραναπληρώθηκε από νέους ψηφοφόρους.
- ii. Το 40% των ψηφοφόρων του ΣΥΡΙΖΑ του 2007 δεν τον ψήφισαν το 2004 ούτε είχαν ξαναψηφίσει ΣΥΝ στο παρελθόν.
- iii. Οι επιδόσεις του ΣΥΡΙΖΑ το 2007 σε λαϊκά στρώματα και περιοχές και στη νεολαία ήταν πολύ καλά, σε πλήρη αντίθεση με τις παλαιότερες επιδόσεις του ΣΥΝ αλλά και του ΣΥΡΙΖΑ το 2004.

- iv. Εκεί που η νέα «ταυτότητα ΣΥΡΙΖΑ» ήταν ασθενική ή ανύπαρκτη (κυρίως σε περιοχές της περιφέρειας), είτε λόγω ανυπαρξίας των συνιστωσών και κινηματικών εμπειριών είτε ακόμα χειρότερα λόγω παραγοντικής και κεντροαριστερής φυσιογνωμίας του τοπικού ΣΥΝ, τα εκλογικά αποτελέσματα θύμιζαν «ΣΥΝ του παλιού καιρού» - και όπου παρ' όλα αυτά υπήρξαν θετικά, οφείλονταν κατά κύριο λόγο στην πανελλαδική επιρροή της «ταυτότητας ΣΥΡΙΖΑ».

4. Γ' αυτό, η όλη δυναμική του εγχειρήματος και το καλό εκλογικό αποτέλεσμα οφείλονται στη νέα πολιτική «ταυτότητα ΣΥΡΙΖΑ». Και επομένως, τα εκλογικά - πολιτικά οφέλη μπορούν να κατοχυρωθούν και να διευρυνθούν μόνο με όρους ΣΥΡΙΖΑ. Το 2004 ήταν κυρίως εκλογική συμμαχία, το 2007 απέκτησε ισχυρά στοιχεία νέας πολιτικής ταυτότητας. Οι πιέσεις να γίνει πολιτικός σχηματισμός είναι έντονες και αυτονόητες. Δεν πρέπει το κόμμα μας στα πλαίσια των ισορροπιών και των μηχανισμών να μη διασφαλίσει - διευρύνει μια τέτοια δυναμική.

5. Υπάρχουν όμως και άλλοι λόγοι: Πρώτα η εμπειρία του Ελληνικού Κοινωνικού Φόρουμ και ύστερα οι πρόσφατες δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές δημιούργησαν σε πολλές περιοχές (γειτονιές, επαρχιακές πόλεις κλπ) ενότητες στη βάση και καταστάσεις όσμωσης μεταξύ των στελεχών και των μελών των συνιστωσών. Παραπλήσιες ενότητες και οσμώσεις δημιουργήθηκαν και σε επιμέρους κινήματα: φοιτητικό - εκπαιδευτικό, κινήματα πόλης κλπ. Μέσα από την εκλογική διαδικασία του 2007, την πολιτική δυναμική του ΣΥΡΙΖΑ και την εκλογική του επιτυχία, αυτές οι ενότητες και οσμώσεις απέκτησαν τη δική τους δυναμική, που δημιουργεί ισχυρές τάσεις να παραμείνουν και να μονιμοποιηθούν σαν πολιτικά κύτταρα ενός νέου πολιτικού σχηματισμού της ριζοσπαστικής Αριστεράς.

6. Όμως δεν πρόκειται μόνο για όλα τα παραπάνω. Γενικότερα δεν πρόκειται απλώς για τον ΣΥΡΙΖΑ ως τέτοιο, αλλά για τις δυνατότητες που ανοίγονται μπροστά του και για τις δυναμικές με τις οποίες έχει έρθει σε επαφή. Δυνατότητες και δυναμικές τις οποίες για την ώρα έχει «απλώς αγγίξει», οι οποίες προκύπτουν από τη συγκυρία της ταξικής πάλης και απ' το κεντρικό πολιτικό στοίχημα της περιόδου: Ανασυγκρότηση και πολιτική εκπροσώπηση της εργατικής τάξης, συγκρότηση μιας νέας πλατιάς κοινωνικής συμμαχίας με εργατική ηγεμονία και σε αντινεοφιλελεύθερη πολιτική βάση. Για τον ΣΥΡΙΖΑ το ζήτημα τίθεται διλημματικά: **Θα ανταποκριθεί στο αίτημα της συγκυρίας ή απλώς, ανέτοιμος ή ίσως και ανυποψίαστος για ένα τέτοιο καθήκον, θα περιοριστεί σε κάποια εκλογικά - πολιτικά οφέλη από την κρίση αναδιάρθρωσης του πολιτικού συστήματος και ιδιαίτερα του ΠΑΣΟΚ; Θα ανταποκριθεί σε ένα ιστορικό καθήκον – ευκαιρία, ή θα περιοριστεί σε μια εκλογικοπολιτική «αρπαχτή» ψαρεύοντας ευκαιριακά στα θολά νερά της κρίσης αναδιάρθρωσης - «αρπαχτή» που έτσι θα είναι και περιορισμένη και πρόσκαιρη, με ποινή την «επιστροφή στη μιζέρια» αργά ή γρήγορα;**

7. Είναι η πρώτη φορά στην περίοδο μετά τη μεταπολίτευση που διαμορφώνονται σοβαρές προϋποθέσεις ώστε να κερδηθεί το στοίχημα της συγκρότησης και πολιτικής εκπροσώπησης της εργατικής τάξης από ένα φορέα της ριζοσπαστικής Αριστεράς. Που η εργατική τάξη «διεκδικεί» να χειραφετηθεί από την ηγεμονία άλλων ταξικών συμφερόντων και εχθρικών προς τα συμφέροντά της πολιτικών. **Το να κερδηθεί αυτό το στοίχημα είναι το βασικό πολιτικό καθήκον για τον ΣΥΡΙΖΑ. Καθήκον όχι στενής συγκυρίας, αλλά ιστορικής περιόδου. Μόνο αν αναμετρηθεί με επιτυχία με αυτό το πολιτικό καθήκον θα γίνει πραγματικά μαζικός πολιτικός σχηματισμός, με πολιτικό και κοινωνικό έρμα, αντοχή και προοπτικές. Αλλιώς, ακόμη κι αν οι συγκυρίες τον ευνοήσουν και αποκομίσει πρόσθετα εκλογικά οφέλη στον επόμενο «εκλογικό κύκλο», τα κέρδη θα είναι πρόσκαιρα και αβέβαια, και ο ίδιος ο ΣΥΡΙΖΑ θα αποδειχθεί ένας ασταθής πολιτικός σχηματισμός.**

8. Το μέτρο της επιτυχίας του ΣΥΡΙΖΑ όσον αφορά αυτό το στοίχημα θα είναι να ανατρέψει τους συσχετισμούς με το ΠΑΣΟΚ όχι απλώς εκλογικά, αλλά βαθύτερα κοινωνικά και πολιτικά: να κερδίσει μεγάλα τμήματα της εργατικής και λαϊκής του βάσης και να σταθεροποιήσει μαζί τους σχέσεις πολιτικής εμπιστοσύνης και εκπροσώπησης. Το ΠΑΣΟΚ τα διεκδικεί εκλογικά και

κοινοβουλευτικά, ο ΣΥΡΙΖΑ μπορεί να τα κερδίσει μόνο αν τα διεκδικήσει και στη βάση: εκεί που ζουν και εργάζονται (σε γειτονιές και εργατικούς χώρους), οργανώνοντας τους αγώνες τους, όντας το πολιτικό τους στήριγμα, ξαναδίνοντας νόημα σε μια κουλτούρα μαζικής στράτευσης και αλληλεγγύης. Το πολιτικό στοίχημα της συγκυρίας μπορεί να διατυπωθεί και ως εξής: Θα καταφέρει η ενωτική - κινηματική Αριστερά, ο ΣΥΡΙΖΑ, να άρει τις συνέπειες αλλά και τις προϋποθέσεις της ιστορικής ήττας της Αριστεράς της μεταπολίτευσης, που έχασε κατά κράτος τη μάχη της πολιτικής εκπροσώπησης των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων από το ΠΑΣΟΚ;

9. Για να κερδηθεί αυτό το πολιτικό στοίχημα, είναι απαραίτητες κάποιες βασικές προϋποθέσεις:

- i. **Να συγκροτηθεί ο ΣΥΡΙΖΑ σε μαζικό πολιτικό σχηματισμό, με ανοιχτές επιτροπές βάσης και με εμβάθυνση της σύγκλισης σε νεολαιϊστικό και συνδικαλιστικό επίπεδο. Μόνο με αυτές τις προϋποθέσεις θα μπορέσει να υποδεχτεί την τεράστια πολιτική δυναμική την οποία για την ώρα έχει απλώς «αγγίξει». Όχι για λόγους εκλογικής αποτελεσματικότητας, αλλά επειδή χωρίς μια τέτοια δομή δε θα μπορέσει καν να προσπαθήσει να κερδίσει το βασικό στοίχημα, το οποίο απαιτεί όχι απλώς έναν εκλογικό μηχανισμό που θα ενεργοποιείται κάθε τέσσερα χρόνια, αλλά μια πολιτική δομή ικανή να στηρίξει αποτελεσματικά τους αγώνες και να τους οργανώσει στη βάση.**
- ii. Να σταθεροποιήσει και να εξειδικεύσει τη στροφή στην σύγχρονη εργατική τάξη. Προεκλογικά αυτή η στροφή εκφράστηκε με τις αναφορές στα θύματα της ευέλικτης απασχόλησης και της ανεργίας (προγράμματα stage, νέοι των 400 - 700 ευρώ κ.λπ.). Αυτό πλέον δεν αρκεί. Το κυριότερο είναι να μη μιλάμε πια για «επικοινωνιακές γέφυρες» με κομμάτια της εργατικής τάξης, αλλά για την ανάγκη να οργανώσουμε τους αγώνες της, να συμβάλουμε στη συνδικαλιστική της ανασυγκρότηση, στη γενικότερη ταξική της αυτοπεποίθηση και αφύπνιση.
- iii. Να αποκτήσει σαφές, όχι γενικόλογο - πολιτικό ούτε «ενδεικτικό», πρόγραμμα μίνιμουμ αιτημάτων. Να κάνει την αντινεοφιλελεύθερη κατεύθυνση πρόγραμμα. Κάτι τέτοιο είναι πολλαπλά αναγκαίο: Πρώτον, γιατί ένα τέτοιο πλαίσιο μίνιμουμ αιτημάτων είναι απαραίτητο για να οικοδομηθούν οι ευρύτερες δυνατές πολιτικές και κοινωνικές συσπειρώσεις μάχης ενάντια στις κυβερνητικές πολιτικές και το νεοφιλελευθερισμό. Δεύτερον, γιατί μόνο έτσι αποσαφηνίζεται το πλαίσιο των σχέσεων με το ΠΑΣΟΚ, αλλά και με το ΚΚΕ και την Άκρα Αριστερά: συμφωνούμε ή όχι να παλέψουμε γι' αυτά τα αιτήματα, με στόχο την ανατροπή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών σε όφελος της εργατικής τάξης και της νεολαίας;
- iv. Να δώσει περιεχόμενο στη στροφή στη νεολαία, που ήταν από τα βασικά μοτίβα της εκλογικής καμπάνιας. Όχι στη γραμμή της ηλικιακής ανανέωσης (σωστή καταρχήν, αλλά επίσης περιοριστική και από πολλές απόψεις προβληματική), **αλλά στη γραμμή να μπει ξανά στο προσκήνιο των αγώνων και της πολιτικής το κίνημα της νεολαίας και να μπολιάσει τον ΣΥΡΙΖΑ με τα κινηματικά, ρηξιακά και αντικομφορμιστικά στοιχεία. Κυρίως όμως, με στόχο να ξανακερδίσει η Αριστερά τη χαμένη επιρροή της στη νεολαία και να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μια νέα πολιτικοποίηση της νέας γενιάς.** Το πρόσφατο φοιτητικό κίνημα ανέδειξε τέτοια στοιχεία, με κυριότερο το άνοιγμα στην κοινωνία και την εστίαση όχι απλώς στο φοιτητικό σήμερα, αλλά κυρίως στο ανασφαλές αύριο της ανεργίας και της ανασφαλούς εργασίας
- v. **Να εξειδικεύσει τη γραμμή «ενάντια στην κεντροαριστερά και τον κυβερνητισμό» σε επίπεδο κεντρικής πολιτικής σκηνής, σε επίπεδο κινήματος και σε επίπεδο προγράμματος. Η «επί της αρχής» αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, με την επανάληψη της δέσμευσης ότι είμαστε ενάντια στην κεντροαριστερά, δεν είναι «παραγωγική», καθώς δεν απαντάει σε ανάγκες τακτικής που παρουσιάζονται καθημερινά.**

- vi. Να ξεκαθαρίσει την τακτική του απέναντι στο ΠΑΣΟΚ. Η επανάληψη της δέσμευσης ότι δεν υπάρχει έδαφος για συνεργασία, αναπόφευκτη και μόνη ενδεχόμενη τακτική στην προεκλογική περίοδο, τώρα δεν αρκεί! Η τακτική μας πρέπει να αποδεικνύει ότι «ο κόσμος του ΠΑΣΟΚ θέλει, αλλά η ηγεσία του ούτε θέλει ούτε μπορεί». Η έκκληση πρέπει να είναι ανοιχτή και ευθεία προς τον κόσμο του ΠΑΣΟΚ να συστρατευθεί με την Αριστερά και το κίνημα, σε μια ταξική και αντινεοφιλελεύθερη αντιπολίτευση στη Δεξιά με βάση το πλαίσιο των μεταβατικών αιτημάτων. Αν αυτή η τακτική δεν υλοποιηθεί τώρα, σε ανύποπτο - μη εκλογικό χρόνο, προεκλογικά η πίεση πάνω στον ΣΥΡΙΖΑ θα επανέλθει ακόμη πιο ισχυρή.
- vii. Να εισαγάγει τη διάσταση της ιδεολογίας - στρατηγικής στις διαδικασίες της συγκρότησής του. Γιατί όλα τα προηγούμενα χρειάζονται θεωρητική στήριξη και επεξεργασίες και γιατί χρειάζονται επίσης οι «κρίκοι» που τα συνδέουν με το σοσιαλιστικό στόχο – ο οποίος στις διακηρύξεις του ΣΥΡΙΖΑ έχει τεθεί αλλά είναι ασύνδετος με τα υπόλοιπα.

10. Εν κατακλείδι, ο ΣΥΡΙΖΑ χρειάζεται απαραίτητα:

- **Στοχοθεσία:** Τη διεκδίκηση της πολιτικής εκπροσώπησης των εργατικών και λαϊκών στρωμάτων σε νέα, μαζική κλίμακα, τη συγκρότηση ενός ευρύτερου κοινωνικοπολιτικού σχηματισμού μάχης για την ανατροπή του νεοφιλελευθερισμού.
- **Πρόγραμμα αιτημάτων**, το οποίο θα λειτουργεί ως βάση για τη συγκρότηση ενωτικών κοινωνικών και πολιτικών σχηματισμών μάχης ενάντια στην πολιτική της κυβέρνησης της Δεξιάς και το νεοφιλελευθερισμό.
- **Πολιτικές τακτικές** που θα υπηρετούν αυτή τη στοχοθεσία: Γενική απεύθυνση και προς τις ηγεσίες ΠΑΣΟΚ, ΚΚΕ και άκρας αριστεράς για κοινό αγώνα με βάση αυτό το πρόγραμμα και με στόχο την ανατροπή του νεοφιλελευθερισμού και την ανατροπή των κοινωνικών και πολιτικών συσχετισμών.
- **Στοιχεία στρατηγικής και ιδεολογίας** που (α) θα στηρίζουν την επιλογή «Όχι στην κεντροαριστερά και τον κυβερνητισμό», (β) θα στηρίζουν, δυναμώνουν και επικαιροποιούν τη σημασία του διακηρυγμένου στόχου του σοσιαλισμού.
- **Οργανωτική δομή στη βάση και στους μαζικούς κοινωνικούς χώρους** που θα μπορεί να υποδεχθεί τη νέα, μεγάλη πολιτική δυναμική, να οργανώσει τους αγώνες, να σφυρηλατήσει μια νέα μαζική κουλτούρα επανασυσπείρωσης, αγώνα και αλληλεγγύης.

Γ. Η ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΑΠΟΔΥΝΑΜΩΜΕΝΗ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Η πολιτική επιρροή της Ν.Δ. μειώθηκε σημαντικά. Παραδοσιακοί ψηφοφόροι της κινήθηκαν προς την ακροδεξιά, παρά τη συστηματική προσπάθεια ορισμένων στελεχών της να καλύψουν το «κενό» με τις δηλώσεις και τη στάση τους. Η πολιτική ηγεμονία της, σε συνδυασμό με την ισχυρή κοινοβουλευτική πλειοψηφία της, φαίνεται να κλονίζεται. Στο εξής είναι πιθανό να διαπιστώσουμε μια προσπάθειά της να ενσωματώσει εκ νέου όσους και όσες κινήθηκαν «δεξιά» της. Ήδη έχει σηκώσει τους τόνους στο «εθνικό θέμα» της ονομασίας της FYROM.

Η ιδεολογική ηγεμονία της ΝΔ δεν υπέστη σοβαρό πλήγμα, όπως δείχνουν οι κοινωνιολογικές έρευνες. Ίσα – ίσα το ρεύμα μετατόπισης της κοινωνίας σε συντηρητικότερες θέσεις και απόψεις την ευνοεί. Μεγαλώνει το ακροατήριό της και της δίνει τη δυνατότητα να απευθυνθεί σ' αυτό και να το ενσωματώσει με μεγαλύτερη ευκολία από ό,τι το ΠΑΣΟΚ, που για λόγους συγκυρίας είναι αναγκασμένο να συμπεριφέρεται ενίοτε ως κόμμα που έχει και «αριστερή θεματολογία» στην ατζέντα του.

Η νεοφιλελεύθερη πολιτική που άσκησε η κυβέρνηση, στοίχισε απώλειες ψήφων στη ΝΔ σε φτωχά αγροτικά στρώματα και λαϊκές περιοχές. Ωστόσο η δυνατότητά της να χρησιμοποιεί κατά το δοκούν το κρατικό χρήμα της επέτρεψε να δημιουργήσει ένα νέο πελατειακό σύστημα (επανασύσταση αγροφυλακής, ανεξέλεγκτες παροχές και επιδόματα μετά τις πυρκαγιές).

Με σχετική ευκολία αντικατέστησε το «σύστημα εξουσίας ΠΑΣΟΚ» με ένα δικό της. Προνομιακοί συνομιλητές της έγιναν (μετά από μια μικρή «περίοδο προσαρμογής») τα ΜΜΕ, μεγαλοεκδότες, μεγαλοεργολάβοι, μεγαλοτραπεζίτες. Οι βαριές κουβέντες για νταβατζήδες, όπως και το περίφημο νομοσχέδιο για το βασικό μέτοχο, ξεχάστηκαν γρήγορα. Η κυβέρνηση έδειξε την πυγμή της μόνο απέναντι στους εξεγερμένους φοιτητές και μαθητές, στους εργαζόμενους και στα κινήματα που αντιστάθηκαν και απέκρουσαν πλευρές της πολιτικής της.

Ο φιλελεύθερος μονόδρομος πάνω στον οποίο περπάτησαν η κυβερνήσεις Σημίτη και το Σύμφωνο Σταθερότητας είναι το πλαίσιο πάνω στο οποίο θα κινηθεί και η δεύτερη κυβέρνηση Καραμανλή. Η πολιτική του λιγότερου κράτους και το ξεπούλημα της δημόσιας περιουσίας θα έχουν ως αποτέλεσμα νέα αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των οικονομικά ισχυρών.

Οι κοινωνικές δαπάνες παραμένουν καθηλωμένες, οι έμμεσοι φόροι αυξάνονται, οι πραγματικές αυξήσεις μισθών στο δημόσιο είναι στην ουσία κάτω από τον πληθωρισμό.

Σε διεθνές επίπεδο, η κυβέρνηση της ΝΔ είναι υποδειγματικός σύμμαχος των ΗΠΑ στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ. Προσαρμόζεται σε κάθε υπερατλαντική επιλογή (π.χ. ομπρέλα αμυντικής προστασίας στην Ευρώπη).

Δ. ΤΟ ΛΑΟΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΦΕΔΡΕΙΑ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΣΜΟΥ

Το ΛΑΟΣ ήταν – συγκριτικά – ο μεγάλος κερδισμένος της εκλογικής αναμέτρησης. Μπήκε πρώτη φορά στη Βουλή αποσπώντας υποστήριξη από λαϊκά στρώματα και υποβαθμισμένες περιοχές της περιφέρειας. Η ύπαρξή του σε πρώτη πολιτική ανάγνωση δημιουργεί πρόβλημα στη Ν.Δ. Στην ουσία όμως το πρόβλημα αφορά την Αριστερά και τη δυνατότητα της να εκφράζει προνομιακά φτωχά στρώματα με πιθανά χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

Οι ρατσιστικές, ξενοφοβικές και εθνικιστικές αντιλήψεις που διατρέχουν ένα κομμάτι της κοινωνίας μας, αναδείχθηκαν στο λόγο του και πια έχουν επίσημη κοινοβουλευτική έκφραση. Η κυβέρνηση της Ν.Δ. ήδη αισθάνεται την πίεση και αναγκάζεται να διαφοροποιήσει επί το «εθνικιστικότερον» τον πολιτικό της λόγο. Η εύθραυστη κυβερνητική πλειοψηφία στη Βουλή δίνει τη δυνατότητα στο ΛΑΟΣ να πολιτεύεται με την λογική του μαστιγίου και του καρότου, άλλοτε υπαινισσόμενο κυβερνητικές συμμαχίες κι άλλοτε απειλώντας με ρήξεις (Μακεδονικό).

Η καθημερινή παρουσία του στα ΜΜΕ έχει ήδη συμβάλει στη μετατόπιση της θεματολογίας προς τα δεξιά. Η ρητορεία του κατά των υπέρογκων κερδών των τραπεζών τού δίνει τη δυνατότητα να απευθυνθεί στα λαϊκά στρώματα και να δημιουργήσει πρόβλημα στην προσπάθεια της Αριστεράς να επικοινωνήσει μαζί τους.

Η «προσφορά» του ΛΑΟΣ στη συντηρητικοποίηση της ελληνικής κοινωνίας είναι ήδη μεγάλη. Σήμερα εμφανίζεται να πιέζει τη ΝΔ, αύριο μπορεί να αποτελέσει σημαντική ακροδεξιά εφεδρεία για να μην ηττηθεί το δικομματικό σύστημα ή για να περάσουμε στην εποχή του διπολισμού όπως ήδη την καταστρώνουν όσοι θέλουν να αποκλείσουν το ενδεχόμενο της αυτόνομης αλλά δυναμικής παρουσίας της Αριστεράς ως τρίτου πόλου στην πολιτική ζωή της χώρας.

Ε. Η ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΜΕΤΑΛΛΑΞΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Από τη σφοδρή εσωκομματική σύγκρουση στο ΠΑΣΟΚ για την εκλογή νέου ηγέτη και όχι νέας ηγεσίας όπως συνήθως λέγεται, μάθαμε δυο πράγματα: Ότι στελέχη του κινήματος ιδιαίτερα προβεβλημένα υπονόμισαν τον αρχηγό κατά την διάρκεια της προεκλογικής μάχης, καθώς και ότι μετά την ήττα μερίδα των ΜΜΕ επιχείρησε να υπαγορεύσει το νέο αρχηγό.

Από την πλευρά του ηττημένου υποψηφίου πληροφορηθήκαμε ότι για να ηττηθεί ο Καραμανλής πρέπει να βρεθεί κάποιος που να μπορεί να τον νικήσει...

Όλα αυτά με επαναλαμβανόμενες αναφορές όχι τόσο στη «στροφή προς τα αριστερά» όσο στην ανάγκη διαλόγου και συνεργασίας με την Αριστερά. Από τους υποψήφιους αρχηγούς και τα κορυφαία στελέχη τους ακούσαμε ότι το ΠΑΣΟΚ είναι καθεστωτικό κόμμα και ότι ορισμένα από τα στελέχη του που διετέλεσαν υπουργοί, πλούτισαν. Μέχρι το σημείο αυτό έφτασε η «πολιτικοποίηση» της συζήτησης για τα αίτια που οδήγησαν το ΠΑΣΟΚ στη νέα ήττα. Σημείο που δείχνει τη βαθιά κρίση στην οποία έχει από καιρό μπει το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

Η δεξιά στροφή του ΠΑΣΟΚ επισημοποιήθηκε στη δεύτερη περίοδο διακυβέρνησης της χώρας από το ίδιο. Τότε με ιδεολογικό όχημα τον «εκσυγχρονισμό» εφαρμόστηκε νεοφιλελεύθερη πολιτική με βασικά χαρακτηριστικά τις ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων οργανισμών και ΔΕΚΟ, την ονομαστική σύγκλιση, την αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των προνομιούχων.

Το ΠΑΣΟΚ ιδιωτικοποίησε τα δημόσια αγαθά και «κρατικοποίησε» το κόμμα. Τα μέλη του (και ειδικά τα συνδικαλιστικά και αυτοδιοικητικά στελέχη του) ποτίστηκαν με τις πρακτικές επιδίωξης νομής της κρατικής και κομματικής εξουσίας, της εξουσίας γενικά. Έτσι **η νεοφιλελεύθερη προσαρμογή δε συνάντησε ουσιαστικά αντίσταση από τα μέλη και τα στελέχη του, διότι και σ' αυτά είχε κυριαρχήσει η λογική επιδίωξης και άσκησης της εξουσίας πάνω στις όποιες αριστερές και κινηματικές καταβολές του.** Έτσι εξηγείται η αδυναμία να πολιτικοποιηθεί η διαδικασία ανάδειξης νέου αρχηγού. Πίσω από τον καθένα στοιχήθηκαν προβεβλημένα και μικρομεσαία στελέχη, με στόχο τη νίκη που σε πρώτη φάση σήμαινε τη νομή της κομματικής – έστω – εξουσίας. Γι' αυτό και **είναι πολιτικά επιπόλαιη η άποψη που κάνει λόγο για ένα κομμάτι στελεχών (!) και μελών του ΠΑΣΟΚ που θα αποκοπούν και θα γίνουν σήμερα συνομιλητές της Αριστεράς και αύριο η σοσιαλιστική συνιστώσα στο πλαίσιο του ΣΥΡΙΖΑ.** Η κρίση στο ΠΑΣΟΚ ξεπερνάει την κρίση της Ευρωπαϊκής Σοσιαλδημοκρατίας. Αφορά την ενσωμάτωση μεγάλου μέρους στελεχών και μελών στην επιδίωξη κατάκτησης και διαχείρισης της εξουσίας. Αν για την επίτευξη του στόχου η συγκυρία επιβάλλει «αριστερή στροφή» και συμμετοχή σε αριστερές παρέες, το ΠΑΣΟΚ θα «συμμορφωθεί»...

Η απόσταση του κόμματος αυτού από τις όποιες παλιές αριστερές του αναφορές έχει στην πράξη μεγαλώσει. Η αντιπολίτευση προς την κυβέρνηση της Νέας Δημοκρατίας έγινε στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου μοντέλου. Καμιά πρόταση ή πρωτοβουλία δεν βγήκε έξω από τα πλαίσια αυτά. Αντίθετα, προτάσεις όπως αυτή περί «ευέλικτης ανασφάλιστης εργασίας των νέων» διευκόλυναν τους σχεδιασμούς της κυβέρνησης.

Το λεγόμενο πατριωτικό ΠΑΣΟΚ που στην πρόσφατη εσωκομματική αναμέτρηση συντάχτηκε με το Γιώργο Παπανδρέου, γνωρίζει ασφαλώς ότι από το δημόσιο λόγο του «αρχηγού» απουσιάζει κάθε αντι-ιμπεριαλιστική αναφορά, κάθε κριτική για τα έργα και τις ημέρες του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού και των επεμβάσεών του σε κάθε γωνιά του πλανήτη. Ο πρόεδρος της Σοσιαλιστικής Διεθνούς δε βρίσκει έναν κριτικό λόγο για την προσαρμογή της Ε.Ε. στις επιλογές των ΗΠΑ και του ΝΑΤΟ...

Το ΠΑΣΟΚ, ενώ δεν έχει πια τον χαρισματικό ηγέτη, γίνεται όλο και περισσότερο αρχηγικό κόμμα. Ο ηγέτης καταργεί εκλεγμένα όργανα, διορίζει τη γραμματεία νέων οργάνων, προκηρύσσει μόνος του συνέδριο.

Η διαπιστωμένη νεοφιλελεύθερη μετάλλαξη τού επιτρέπει να διατυπώνει συγκεκριμένες προτάσεις μόνο όταν αφορούν σε επί μέρους θέματα και κυρίως σε κοινοβουλευτικό επίπεδο.

Το επόμενο χρονικό διάστημα είναι πιθανόν να... εξαπολύσει νέες προτάσεις με στόχο τη μετατροπή του δικομματισμού σε διπολισμό, δηλαδή την ενσωμάτωση της Αριστεράς στον ένα από τους δυο πόλους που θα διαχειρίζονται νυν και αεί το εκμεταλλευτικό σύστημα, με μικροδιαφορές μεταξύ τους.

ΣΤ. ΤΟ ΚΚΕ ΕΞΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΝΑ ΣΥΣΠΕΙΡΩΝΕΙ

Στο χώρο της Αριστεράς το ΚΚΕ ήταν πάλι το πιο ενισχυμένο κόμμα της πρόσφατης εκλογικής αναμέτρησης. Το πέτυχε μάλιστα με ισόρροπη αύξηση στα αστικά κέντρα και τις αγροτικές περιοχές.

Έδωσε πάλι μεγαλύτερο βάρος στην οργανωτική δουλειά, μα αυτή τη φορά λειτούργησε και με επικοινωνιακούς όρους. Πολιτικά κινήθηκε χοντροκομμένα, επιχειρώντας να αποσπάσει ψήφο δυσaréσκειας και αποστροφής στο δικομματικό σύστημα εξουσίας. Στο στόχο του αυτό τα κατάφερε. Ωστόσο και το ίδιο αναγνωρίζει ότι η ψήφος που κέρδισε δεν έχει πολιτικά και πολύ περισσότερο ιδεολογικά χαρακτηριστικά. Το ΚΚΕ έκανε αβάρια στη συνηθισμένη τακτική γιατί διαπίστωνε πως η ψήφος διαμαρτυρίας ήταν πολύ πιθανό να κατευθυνθεί προς τον ΣΥΡΙΖΑ και να αμφισβητηθεί έτσι η ηγεμονική του θέση στην αριστερά. Στην προκειμένη περίπτωση δεν τα κατάφερε. Έγινε μιν πόλος ευρύτερης συσπείρωσης της λαϊκής δυσaréσκειας, αλλά ο μονοσήμαντος λόγος που εκπέμπει δεν του επιτρέπει να εκφράσει όσους και όσες προσήλθαν στις κάλπες του. Ωστόσο έχει μπροστά του χρόνο να το επιδιώξει. Εξακολουθεί να αισθάνεται ως βασικό αντίπαλο του τον ΣΥΝ και τον ΣΥΡΙΖΑ. Από τις αναλύσεις του απουσιάζουν η οικολογία, ο φεμινισμός, ο δικαιωματικός λόγος. Όμως οι δεσμοί του με τα φτωχά και τα λαϊκά στρώματα διευρύνονται. Αυτό το πολιτικό πλεονέκτημα του δεν ακυρώνεται από τη διαπίστωση ότι αδυνατεί να κατανοήσει, άρα και να συμμετάσχει, στα νέα ριζοσπαστικά κινήματα που αναπτύσσονται.

Ζ. ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ, Η ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ - ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η πρώτη δεκαετία του 21^{ου} αιώνα, όπως και οι τελευταίες του προηγούμενου, χαρακτηρίζονται από τη ραγδαία επέκταση και εμβάθυνση της παγκοσμιοποίησης. Η παγκοσμιοποίηση όμως δεν είναι ουδέτερη – τα χαρακτηριστικά της είναι ξεκάθαρα νεοφιλελεύθερα και ιμπεριαλιστικά.

Η Παγκοσμιοποίηση δεν είναι το αναπόφευκτο εποικοδόμημα της χωρίς προηγούμενο διεθνοποίησης της παραγωγής και των νέων τεχνολογιών. Αντίθετα, είναι η πλανητική οργάνωση της εκμετάλλευσης και καταπίεσης μέσα από διεθνείς καπιταλιστικούς και ιμπεριαλιστικούς οργανισμούς. Αφενός οικονομικούς, όπως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ), ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), το κλαμπ των προηγμένων καπιταλιστικών χωρών, στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα. Αφετέρου στρατιωτικοπολιτικούς όπως το «νέο» ΝΑΤΟ, το G-8 και τα υπόλοιπα καπιταλιστικά - ιμπεριαλιστικά φόρα. Η πυκνή και αλληλοσυμπληρούμενη δραστηριοποίηση αυτών των μηχανισμών σκοπεύει στην άρση του προστατευτισμού των αδυνάτων (με ταυτόχρονη προστασία του δικαιώματος στον προστατευτισμό των ισχυρών), την απελευθέρωση του ανταγωνισμού με μεταβλητή προσαρμογής την εργασία, την επιβολή συγκεκριμένων πολιτικών σε χώρες και περιοχές.

Ο νεοφιλελευθερισμός: επιθετικό «δόγμα» του σύγχρονου καπιταλισμού

Ο νεοφιλελευθερισμός είναι το σύγχρονο επιθετικό «δόγμα» οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής του καπιταλισμού που επιβάλλεται συντονισμένα σε πλανητική κλίμακα. Ο βασικός στόχος του νεοφιλελεύθερου προγράμματος είναι η εργασία, καθώς πρεσβεύει ότι πρέπει:

- **Να μειωθεί το εργατικό κόστος.** Αυτό συνεπάγεται μακροχρόνιες πολιτικές λιτότητας και ελάφρυνση των εργοδοτών (και του Δημοσίου, στο βαθμό που είναι εργοδότης) από βάρη εργατικών κατακτήσεων (επιδόματα, ωριμάνσεις, αποζημιώσεις απόλυσης, αμοιβή υπερωριών κλπ).
- **Να μειωθούν οι κρατικές και εργοδοτικές εισφορές για το ασφαλιστικό σύστημα στην προοπτική της ιδιωτικοποίησής του.** Αυτό για τους μεν εργοδότες σημαίνει μείωση των εργοδοτικών εισφορών, για το δε Δημόσιο μείωση των δαπανών για ασφάλιση, περίθαλψη και πρόνοια.

• **Να εγκαθιδρυθεί ένα σύστημα πλήρως «ευέλικτης» απασχόλησης.** Που σημαίνει ότι ο εργοδότης πριμοδοτείται με τη δυνατότητα να αγοράζει και να «καταναλώνει» την εργατική δύναμη όποτε, όσο και με όποιο τρόπο επιθυμεί. Στην υπηρεσία αυτού του στόχου καταργείται το οκτάωρο, υπονομεύεται το πενήνήμερο, «διευθετείται» ο χρόνος εργασίας με όρους απόλυτης εργοδοτικής αυθαιρεσίας. Αυτή είναι η μία πλευρά της «ευελιξίας». Η άλλη πλευρά είναι η διαρκής επέκταση των «ευέλικτων» μορφών σύμβασης εις βάρος της σταθερής απασχόλησης (σύμβαση αορίστου χρόνου): μερική και εποχική απασχόληση, συμβάσεις έργου, «μαύρη» και ανασφάλιστη εργασία.

• **Να μειωθεί το επίπεδο προστασίας της εργασίας.** Που σημαίνει «απελευθέρωση» του καθεστώτος των απολύσεων, θέσπιση προϋποθέσεων για το επίδομα ανεργίας (για να το παίρνεις, είσαι υποχρεωμένος να δεχτείς οποιαδήποτε πρόταση για εργασία), μείωση ή κατάργηση αποζημιώσεων απόλυσης.

• **Να υπονομευθεί το καθεστώς των συλλογικών συμβάσεων.** Που σημαίνει να υπονομευθεί η δυνατότητα συλλογικής διαπραγμάτευσης του εργατικού μισθού και των άλλων εργατικών δικαιωμάτων και όρων απασχόλησης. «Ϊδανικό» των νεοφιλελεύθερων είναι η πλήρως εξατομικευμένη διαπραγμάτευση του εργαζόμενου με τον εργοδότη και η πλήρης αποδυνάμωση των συνδικάτων.

• **Να αποσυρθεί το κράτος από οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα.** Αυτό πάλι σημαίνει δύο πράγματα. Πρώτον, συστηματικές ιδιωτικοποιήσεις δημόσιων επιχειρήσεων και απελευθέρωση «εδάφους» που θα καλυφθεί κατόπιν από τη δραστηριοποίηση του ιδιωτικού κεφαλαίου. Δεύτερον, έμμεση και άμεση ιδιωτικοποίηση τομέων όπως η παιδεία και η υγεία, με αποτέλεσμα αφενός την αύξηση των δαπανών των νοικοκυριών για ιδιωτικές υπηρεσίες παιδείας και υγείας και αφετέρου το άνοιγμα και τη γιγάντωση ενός νέου τομέα δραστηριοποίησης και συσσώρευσης του κεφαλαίου.

• **Να απελευθερωθεί ο ανταγωνισμός σε εθνικό, περιφερειακό και πλανητικό επίπεδο.** Τα εθνικά συστήματα εργατικών δικαιωμάτων και προστασίας της εργασίας έχουν μπει στο στόχαστρο, στο όνομα του στόχου για άνοιγμα στον παγκόσμιο ανταγωνισμό, για «εξωστρέφεια» των οικονομιών κλπ. Η απελευθέρωση του ανταγωνισμού σημαίνει ότι ο νεοφιλελευθερισμός όμως είναι ταυτόχρονα και «δόγμα» δημοσιονομικής πολιτικής. Διότι η δημοσιονομική πολιτική (πολιτική δημοσίων εσόδων-δαπανών, πολιτική δημοσίων επενδύσεων) δεν είναι ουδέτερη, αλλά αποτελεί μηχανισμό αναδιανομής του κοινωνικού προϊόντος. Έτσι:

• Με τη μείωση της φορολόγησης των κερδών των επιχειρήσεων και με τη θέσπιση «κινήτρων» για επενδύσεις (φοροαπαλλαγές, επιδότηση προσλήψεων κλπ), επιδοτούνται τα κέρδη. Ταυτόχρονα αυξάνονται οι έμμεσοι φόροι, το αφορολόγητο όριο μένει χαμηλό και οι φορολογικές κλίμακες αυξάνουν τα φορολογικά βάρη στα κατώτερα και μεσαία στρώματα.

• Με τη μετατόπιση των δημοσίων δαπανών από τους «κοινωνικούς» τομείς (παιδεία, υγεία - πρόνοια - ασφάλιση) στους τομείς της «ασφάλειας» (αστυνομία - συστήματα ελέγχου και πειθαρχησης, στρατός - εξοπλισμοί) επιβαρύνονται τα λαϊκά στρώματα. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι νεοφιλελεύθερες δημοσιονομικές πολιτικές λογοδοτούν στο Σύμφωνο Σταθερότητας, το οποίο θέτει αυστηρά κριτήρια στα κράτη-μέλη, κριτήρια που δεσμεύουν τις δημοσιονομικές πολιτικές στα βασικά τους σημεία. Αλλά και γενικότερα, οι καπιταλιστικοί - ιμπεριαλιστικοί μηχανισμοί συντονίζουν και επιβάλλουν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, πλαίσια προσαρμογής στο επιθετικό νεοφιλελεύθερο «δόγμα» οικονομικής πολιτικής.

Ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι για τον καπιταλισμό και το σύστημα πρόσκαιρη πολιτική διαχείρισης. Αντίθετα, είναι επιλογή «μακράς πνοής» από την οποία ο καπιταλισμός δε δείχνει καμμία διάθεση να υποχωρήσει ακόμη και σε δευτερεύουσες πλευρές της. Χάρη στη μακρόχρονη εφαρμογή αυτής της πολιτικής, τα κέρδη έχουν ανακάμψει στα επίπεδα της «χρυσής» μεταπολεμικής περιόδου. Ωστόσο - και αυτό είναι ένα δεύτερο σημαντικό συμπέρασμα - η θεαματική ανάκαμψη της κερδοφορίας επίσης δεν οδηγεί στην παραμικρή παρέκκλιση από το νεοφιλελεύθερο δόγμα. Ούτε η πολιτική των μισθών (η επιμονή στη λιτότητα είναι δεδομένη), ούτε η πολιτική των δημοσίων δαπανών (η επεκτατική πολιτική στις δημόσιες επενδύσεις απαγορεύεται), ούτε η πολιτική για την αντιμετώπιση της

ανεργίας (που παραμένει σε «φυσιολογικά» για τους νεοφιλελεύθερους υψηλά επίπεδα) αλλάζουν. Αποδεικνύεται έτσι ότι ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι μια πολιτική διαχείρισης της κρίσης που θα μπορούσε να αλλάξει ή να «διορθωθεί», όταν θα αποκαθίσταντο τα υψηλά επίπεδα της κερδοφορίας. ***Είναι ένα σύστημα «επιτήρησης» του μοντέλου συσσώρευσης του κεφαλαίου, ώστε η υψηλή κερδοφορία να γίνεται αυστηρά με τους όρους που επιθυμεί το κεφάλαιο.*** Αποδεικνύοντας αυτό που γνωρίζουμε ήδη: ότι ο καπιταλισμός δεν γνωρίζει ούτε «παραγωγικούς» ούτε κοινωνικούς σκοπούς, αλλά μόνο το σκοπό του κέρδους. Γι' αυτό και κινείται «κατασταλτικά» όταν οι ρυθμοί ανάπτυξης ανεβαίνουν: με αύξηση επιτοκίων και νέες περιοριστικές πολιτικές (στο όνομα του ελέγχου του πληθωρισμού) «υποτάσσουν» την ανάπτυξη στους όρους κερδοφορίας που έχουν επιβληθεί.

Ο ιμπεριαλισμός στη νέα εποχή

Η πτώση του «υπαρκτού σοσιαλισμού» αλλά και η πρόσφατη ανάδυση νέων παγκόσμιων δυνάμεων άλλαξαν πολλά, όμως δεν έφεραν την «υπέρβαση» του ιμπεριαλισμού. Οι μεγάλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις και οι διεθνείς ενώσεις και οργανισμοί των καπιταλιστών επιβάλλουν από κοινού, σε πλανητική κλίμακα, το «νόμο του κέρδους» και ταυτόχρονα ανταγωνίζονται για «μερίδια» πολιτικής και οικονομικής ισχύος.

Είναι σημαντικό να μην ξεχνάμε ότι ο ιμπεριαλισμός δεν είναι το πολιτικό - στρατιωτικό «εποικοδόμημα» του καπιταλισμού. Είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός συγκροτημένος σε παγκόσμιο σύστημα εκμετάλλευσης και καταπίεσης. Επομένως, σαν όρος περιλαμβάνει όχι μόνο τις στρατιωτικές επεμβάσεις και ανταγωνισμούς των μεγάλων ιμπεριαλιστικών δυνάμεων, αλλά όλες τις διαστάσεις και «μηχανισμούς» που συγκροτούν τον καπιταλισμό σαν παγκόσμιο σύστημα εκμετάλλευσης: οικονομικούς, πολιτικούς, στρατιωτικούς, πολιτιστικούς κλπ. Όχι μόνο τη διαίρεση αλλά και την κοινότητα των καπιταλιστικών συμφερόντων. Όχι μόνο τη στρατιωτική - πολιτική διάσταση αλλά και την οικονομική και πολιτιστική.

- Ο αντιϊμπεριαλισμός είναι διάσταση - υποσύνολο της αντικαπιταλιστικής κριτικής. Αφού ο ιμπεριαλισμός είναι ο ίδιος ο καπιταλισμός συγκροτημένος σε παγκόσμιο σύστημα, πρέπει η αντιϊμπεριαλιστική κριτική και πάλη να αφορά όχι μόνο τις ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις και πολέμους, αλλά και τους οικονομικούς, πολιτικούς και ιδεολογικούς υπερεθνικούς μηχανισμούς εκμετάλλευσης και καταπίεσης.
- Ο ιμπεριαλισμός είναι αποτέλεσμα της εγγενούς επεκτατικότητας του κεφαλαίου. Η εθνική - κρατική συγκρότηση της εξουσίας του κεφαλαίου και ο επεκτατισμός του (οικονομικός, πολιτικός και ιδεολογικός) είναι δύο αλληλένδετες πλευρές. Το εθνικό κράτος και οι «μηχανισμοί» που υλοποιούν τον καπιταλιστικό - ιμπεριαλιστικό επεκτατισμό είναι δύο αλληλένδετες πλευρές του παγκόσμιου καπιταλισμού. Γι' αυτό ο εθνικισμός και ο ιμπεριαλιστικός κοσμοπολιτισμός είναι οι δύο «ψυχές» της κυρίαρχης αστικής ιδεολογίας. Ωστόσο, δεν υπάρχει «παγκόσμια αστική τάξη» ούτε «παγκόσμιο κράτος», παρόλο που η διεθνοποίηση του κεφαλαίου έχει φτάσει σε ιστορικά πρωτοφανή επίπεδα. Ούτε βέβαια ο κόσμος μας είναι μια απλή συνάρθρωση εθνικών κρατών.
- Αυτό σημαίνει ότι η αντιϊμπεριαλιστική πάλη έχει σημαντικά περιεχόμενα, αλλά δεν είναι το κύριο επίπεδο της πάλης ενάντια στο σύστημα, το οποίο παραμένει η πάλη σε εθνικό επίπεδο ενάντια στην καπιταλιστική εξουσία.

Οικολογική Κρίση: Η χρεωκοπία του Καπιταλισμού

Η αρχή του 21ου αιώνα είναι καταστροφική: οικολογικός κίνδυνος χωρίς προηγούμενο, χαστική παγκόσμια τάξη πραγμάτων σημαδεμένη από τον τρόμο και τους πολέμους χαμηλής έντασης που απλώνονται σα γάγγραινα πάνω στον πλανήτη - στην κεντρική Αφρική, στη Μέση Ανατολή, κατά μήκος της ακτής του Ειρηνικού στη Νότια Αμερική - και αντανακλώνεται σε όλα τα έθνη.

Κατά την άποψή μας, οι οικολογικές κρίσεις και οι κρίσεις της κοινωνικής κατάρρευσης συνδέονται άρρηκτα μεταξύ τους και θα έπρεπε να αντιμετωπίζονται σαν ξεχωριστές εκδηλώσεις των ίδιων δομικών δυνάμεων. Οι πρώτες έλκουν γενικά την καταγωγή τους από την έρπουσα εκβιομηχάνιση που καταστρέφει την ικανότητα της γης να αποσβένει και να συγκρατεί την οικολογική αποσταθεροποίηση. Οι δεύτερες προέρχονται από τη μορφή της ιμπεριαλιστικής παγκοσμιοποίησης, που ρημάζει τις κοινωνίες που βρίσκει στο δρόμο του. Επιπλέον, αυτές οι υπόγειες δυνάμεις αποτελούν ουσιαστικά διαφορετικές πτυχές της ίδιας κεντρικής δυναμικής που κινεί το όλον: την επέκταση του παγκόσμιου καπιταλιστικού συστήματος.

Απορρίπτουμε όλους τους ευφημισμούς και την προπαγάνδα που αποσκοπεί στον εξωραϊσμό της κτηνωδίας αυτού του καθεστώτος: κάθε απόπειρα υποτίμησης του οικολογικού του κόστους, όπως και κάθε σχετικοποίηση του ανθρώπινου κόστους του στο όνομα της δημοκρατίας και των ανθρώπινων δικαιωμάτων.

Αντίθετα, επιμένουμε ότι είναι ανάγκη να κοιτάμε το κεφάλαιο μέσα από το πρίσμα των χειροπιαστών πράξεών του. Επενεργώντας στη φύση και στην οικολογική της ισορροπία, και όντας συνεχώς υποχρεωμένο να επεκτείνει την κερδοφορία του, αυτό το καθεστώς εκθέτει τα οικοσυστήματα σε αποσταθεροποιητικές ρυπάνσεις, κατακερματίζει τους φυσικούς βιότοπους που εξελίχτηκαν επί χιλιετίες για να επιτρέψουν να ανθήσουν ζωντανοί οργανισμοί, σπαταλά τους πλουτοπαραγωγικούς πόρους, συρρικνώνει την αισθησιακή ζωτικότητα της φύσης στην ψυχρή ανταλλαγή που απαιτεί η συσσώρευση του κεφαλαίου.

Όσον αφορά την ανθρωπότητα και την απαίτησή της για αυτοδιάθεση, για κοινά αγαθά και για μια ζωή γεμάτη ουσία, το κεφάλαιο υποβαθμίζει την πλειοψηφία του πλανητικού πληθυσμού αντιμετωπίζοντάς την ως απλή δεξαμενή εργατικής δύναμης, ενώ απορρίπτει τους περισσότερους από τους υπόλοιπους σαν άχρηστα αντικείμενα. Εισέβαλε στις κοινότητες και υπονόμωσε την ακεραιότητά τους μέσα από την παγκόσμια κουλτούρα της μαζικής κατανάλωσης και αποπολιτικοποίησης. Αύξησε τις ανισότητες εισοδήματος και εξουσίας όσο ποτέ άλλοτε στην ανθρώπινη ιστορία. Συνεργάστηκε με ένα δίκτυο διεφθαρμένων και δουλοπρεπών κρατών - πελατών, οι τοπικές ελίτ των οποίων επωμίζονται την καταστολή και προστατεύουν το κέντρο από την κατακραυγή. Επιπλέον, άρχισε να δημιουργεί ένα δίκτυο διεθνικών οργανώσεων επιτηρούμενων από δυτικές δυνάμεις και από την αμερικανική υπερδύναμη για να υπονομεύσει την αυτονομία της περιφέρειας και να την καταδικάσει στο χρέος, ενώ ταυτόχρονα διατηρεί έναν τεράστιο στρατιωτικό μηχανισμό που εξασφαλίζει την υποταγή στο καπιταλιστικό κέντρο.

Πιστεύουμε ότι το παρόν καπιταλιστικό σύστημα δε μπορεί να ρυθμίσει, και ακόμα περισσότερο να ξεπεράσει, τις κρίσεις που το ίδιο έχει προκαλέσει. Δε μπορεί να επιλύσει την οικολογική κρίση επειδή, για να το κάνει, θα έπρεπε να θέσει όρια στη συσσώρευση - πράγμα απαράδεκτο για ένα σύστημα που βασίζεται στην επιταγή «αυξήσου ή πέθανε»! Και δε μπορεί να επιλύσει την κρίση που προκαλεί ο τρόμος ή άλλες μορφές βίαιου ξεσηκωμού, επειδή θα έπρεπε να εγκαταλείψει τη λογική της αυτοκρατορίας και άρα να επιβάλει απαράδεκτα όρια στην οικονομική ανάπτυξη και στον «τρόπο ζωής» που στηρίζονται από αυτήν την αυτοκρατορία. Η μόνη επιλογή που του απομένει είναι η προσφυγή στην ωμή βία, αυξάνοντας με αυτό το τρόπο την αλλοτρίωση και σπέρνοντας τους σπόρους της τρομοκρατίας και της αντιτρομοκρατίας που την ακολουθεί, διολισθαίνοντας έτσι προς μια νέα και επικίνδυνη παραλλαγή του φασισμού.

Συνοψίζοντας, το παγκόσμιο καπιταλιστικό σύστημα βρίσκεται σε ιστορική χρεωκοπία. Έχει μετατραπεί σε μια αυτοκρατορία ανίκανη να προσαρμοστεί, ο γιγαντισμός της οποίας αποκαλύπτει στο φως της ημέρας τη λανθάνουσα αδυναμία της. Είναι, με οικολογικούς όρους, βαθύτατα «μη βιώσιμο» και πρέπει να αντικατασταθεί, αν θέλουμε ένα μέλλον που αξίζει να το ζήσουμε.

Ο αγώνας ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό οδηγεί σε ρήξη με τον καπιταλισμό

Περιγράψαμε ήδη γιατί ο νεοφιλελευθερισμός δεν είναι απλά μια «τακτική επιλογή» του καπιταλισμού. Για το λόγο αυτό πρέπει να γίνει κατανοητό ότι είναι πια λανθασμένη η πεποίθηση, πως το μεταπολεμικό «κοινωνικό κράτος» (δηλαδή οι εργατικές και κοινωνικές κατακτήσεις) οφείλονταν στο συμβιβασμό του καπιταλισμού με ένα κοινωνικό και πολιτικό «μοντέλο» διαχείρισης - οπότε γιατί να μην εξαναγκαστεί ξανά σε έναν τέτοιο συμβιβασμό; Όμως το μεταπολεμικό κοινωνικό και πολιτικό «συμβόλαιο» δε θα μπορούσε να υπάρξει εάν:

- Δεν το επέβαλλαν τεράστιες πολιτικές και κοινωνικές αναστατώσεις που έφεραν τον καπιταλισμό μπροστά στο φάσμα της επιβίωσης - Παγκόσμιος πόλεμος, επαναστάσεις κλπ.
- Δεν το επέτρεπε το πρότυπο συσσώρευσης. Η τεράστια καταστροφή παραγωγικών δυνάμεων στην κρίση του Μεσοπολέμου και στον Πόλεμο δημιούργησε ιστορικά πρωτότυπες συνθήκες καπιταλιστικής ανάπτυξης: με πολύ υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης (που έκτοτε δεν επαναλήφθηκαν) και με ακόμη υψηλότερους ρυθμούς αύξησης της παραγωγικότητας. Αυτό επέτρεπε την ταυτόχρονη άνοδο της κερδοφορίας και την άνοδο των μισθών.

Σήμερα ο καπιταλισμός δεν έχει τις έντονες «υπαρξιακές αγωνίες» της περιόδου εκείνης (δηλαδή ο συσχετισμός δύναμης δεν τον υποχρεώνει να σκεφτεί το ενδεχόμενο ουσιαστικών παραχωρήσεων). Ακόμη όμως και αν διαμορφωθεί ένας τέτοιος πολιτικός και κοινωνικός συσχετισμός, το πρότυπο συσσώρευσης δεν επιτρέπει ουσιαστικές παραχωρήσεις: **τα σημερινά δεδομένα δεν επιτρέπουν ουσιαστική αναδιανομή του προϊόντος παρά μόνο εις βάρος των κερδών.** Γι' αυτούς τους λόγους είναι κοινή η αίσθηση πως ο καπιταλισμός δεν υποχωρεί ακόμη και μπροστά σε μεγάλες κοινωνικές και πολιτικές πιέσεις. Καθυστερεί τις επόμενες επιθέσεις του, αλλά δεν κάνει μεσομακροπρόθεσμες παραχωρήσεις. Συνεπώς ο αγώνας ενάντια στη νεοφιλελεύθερη επίθεση και για κοινωνικές μεταρρυθμίσεις οδηγεί σε ρήξη με το σύστημα. Αντίθετα λοιπόν από φόβους ή ελπίδες, είναι ο συνεπής αγώνας ενάντια στο νεοφιλελευθερισμό που οδηγεί σε ρήξη με τον καπιταλισμό. Κάτι που επιβεβαιώνουν όλες οι μεγάλες εμπειρίες των ταξικών συγκρούσεων τα τελευταία χρόνια.

Νεοφιλελευθερισμός, Παγκοσμιοποίηση και σύγχρονα Κοινωνικά Χαρακτηριστικά

Η υπονόμηση του «κοινωνικού κράτους» και η κατάργηση ιστορικών εργατικών και κοινωνικών κατακτήσεων είναι ο συνειδητός στόχος της νεοφιλελεύθερης - καπιταλιστικής παγκοσμιοποίησης. Η άρση του «προστατευτισμού των αδυνάτων», η δημιουργία ενός πλαισίου «ανόθευτου» ανταγωνισμού, ο νέος ρόλος του κράτους - έθνους που συναινεί στο άνοιγμα των συνόρων του στον διεθνή ανταγωνισμό με όρους πρωτοφανείς, όλα αυτά έχουν μια βασική συνέπεια: ότι μεταφέρουν όλες τις πιέσεις του ανταγωνισμού πάνω στην εργασία, η οποία γίνεται η «μεταβλητή προσαρμογής».

Δημιουργείται έτσι μια δυναμική όπου τα κράτη αλλά και οι επιμέρους καπιταλιστές προσπαθούν να εξασφαλίσουν το «ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» της συμπίεσης του εργατικού κόστους. Περισσότερο και από την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομιών στην παραγωγή, κράτη και επιχειρήσεις καταφεύγουν σ' αυτό τον τρόπο «ευγενούς άμιλλας» σαν μέσο για αυξημένη κερδοφορία. Αυτή η αποδόμηση του κοινωνικού κράτους φιλτράρεται βέβαια μέσα από τους εθνικούς κοινωνικούς και πολιτικούς συσχετισμούς, αλλά ταυτόχρονα κανοναρχείται από τους διεθνείς καπιταλιστικούς οργανισμούς. Όσο πιο «ανόθευτος» γίνεται ο διεθνής ανταγωνισμός και όσο περισσότερο τα εθνικά κράτη σπρώχνονται στην «εξωστρέφεια», δηλαδή στην έκθεση χωρίς προστατευτισμούς στο διεθνή ανταγωνισμό, τόσο το «ανταγωνιστικό πλεονέκτημα» της συμπίεσης του εργατικού κόστους δημιουργεί μια διεθνή δυναμική που κάνει το σύστημα εξαιρετικά ανελαστικό στην υποχώρηση ακόμη και σε στοιχειώδη εργατικά - κοινωνικά αιτήματα.

Η δυναμική που δημιουργείται παρασύρει το σύνολο των δικαιωμάτων, δηλαδή και την άλλη μεγάλη κατηγορία των κοινωνικών - πολιτικών δικαιωμάτων:

- Οι «αντιτρομοκρατικές» πολιτικές αποκτούν πλέον τέτοια ευρύτητα και στόχευση, ώστε απειλούν άμεσα τα δικαιώματα ευρύτερων κοινωνικών στρωμάτων και στρέφονται ενάντια σε πολιτικά δικαιώματα και κατακτήσεις της Αριστεράς.
- Η «μοναδική σκέψη» και ο νεοφιλελεύθερος μονόδρομος των ασκούμενων πολιτικών αυταρχοποιεί την αστική δημοκρατία και εκτρέφει γενικότερα τα φαινόμενα του πολιτικού αυταρχισμού.
- Η αναβάθμιση του ρόλου της οικογένειας και της Εκκλησίας και η κατευθυνόμενη συντηρητικοποίηση των αξιών υποβαθμίζει τα δικαιώματα της νεολαίας, των γυναικών και των ομοφυλόφιλων και δημιουργεί ασφυκτικό περιβάλλον για τις προοδευτικές και αριστερές ιδέες.
- Η αναβάθμιση και ο κεντρικός ρόλος του ιδιωτικού τομέα της ενημέρωσης και τα φαινόμενα πλήρους «στράτευσης» των ΜΜΕ στην κατευθυνόμενη πληροφόρηση (δηλαδή τη συστηματική απόκρυψη και διαστρέβλωση, που παίρνει πρωτοφανή στην ιστορία της αστικής δημοκρατίας χαρακτηριστικά) πλήττει το βασικό δικαίωμα στην πληροφόρηση, το οποίο είναι καίριο σε μια περίοδο που η πληροφορία έχει αποκτήσει τέτοιο σημαντικό ρόλο.
- Ο κατευθυνόμενος ρατσισμός και εθνικισμός, αλλά και η άλλη όψη τους, ο ιμπεριαλιστικός κοσμοπολιτισμός, υποβαθμίζουν τα δικαιώματα των μεταναστών και τρέφουν τη ρατσιστική επιθετικότητα ενάντια στους μουσουλμανικούς και αραβικούς πληθυσμούς. Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι τα δικαιώματα αποτελούν μια αδιάσπαστη ενότητα. Και ότι ο νεοφιλελευθερισμός, η καπιταλιστική παγκοσμιοποίηση και ο ιμπεριαλισμός υπονομεύουν και υποβαθμίζουν τα δικαιώματα στο σύνολό τους: εργατικά, κοινωνικά, πολιτικά.

Σύγχρονη Κοινωνική και Πολιτική κρίση

Η συστηματική αποδόμηση του «κοινωνικού κράτους» και συνολικά των ιστορικών εργατικών κατακτήσεων (8ωρο, συλλογικές συμβάσεις κλπ) τροφοδοτεί την κοινωνική και πολιτική κρίση. Η μακρόχρονη υψηλή ανεργία (φλερτάρει με το 10% σε μέσο ευρωπαϊκό επίπεδο), η επέκταση της μερικής απασχόλησης, το υψηλό ποσοστό των νοικοκυριών που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας, το υψηλό ποσοστό της εξαθλιωμένης μεταναστευτικής εργατικής τάξης, η αυξανόμενη πίεση πάνω στο καταναλωτικό επίπεδο μικρομεσαίων στρωμάτων, η κατεδάφιση του κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος και των προνοιακών συστημάτων που πλήττει την τρίτη ηλικία, η όλο και υψηλότερη επιβάρυνση των νοικοκυριών με δαπάνες για ιδιωτική παιδεία και υγεία, είναι οι βασικές αιτίες μιας εκτεταμένης κοινωνικής κρίσης, που εκδηλώνεται μέσα από πάμπολλα συμπτώματα.

Σαν «γιατρικό» και άλλοθι για όλες αυτές τις κοινωνικές πληγές προβάλλεται ο «καταναλωτισμός». Για το νεοφιλελεύθερο καπιταλισμό η «ιδιότητα» του καταναλωτή είναι η μόνη ιδιότητα του ατόμου που θεωρεί «ιερή». Ωστόσο η λιτότητα, η ανεργία, η μερική και ευέλικτη απασχόληση, ρίχνουν συνεχώς το καταναλωτικό επίπεδο των λαϊκών στρωμάτων. Πρόκειται για το πρότυπο του καταναλωτισμού κι όχι για πραγματική δυνατότητα κατανάλωσης.

Από την άλλη η «ενιαία σκέψη», το «απαραβίαστο» και οι προσπάθειες «συνταγματοποίησης» του νεοφιλελευθερισμού, η ουσιαστική προγραμματική σύγκλιση των κομμάτων εξουσίας (δεξιά και σοσιαλδημοκρατικά) υποβαθμίζουν το ίδιο το νόημα της πολιτικής, δηλ. την αντιπαράθεση πάνω σε διαφορετικές πολιτικές για την κοινωνία. Η πολιτική όμως δέχεται και βαθύτερο πλήγμα, καθώς υποβαθμίζεται ο ρόλος όλων των μηχανισμών πολιτικής διαμεσολάβησης, με πρώτα απ' όλα τα συνδικάτα.

Ως αποτέλεσμα, η αστική κοινοβουλευτική δημοκρατία γίνεται ακραία «εικονική», αυταρχική και κούφια από πραγματικό περιεχόμενο. Τέλος, η αναβάθμιση των νέων μηχανισμών επηρεασμού των κοινωνικών συνειδήσεων (ΜΜΕ - ειδικά τηλεόραση), όπως και η συστηματική υποβάθμιση των πολιτικών δικαιωμάτων στο πλαίσιο της «αντιτρομοκρατικής» εκστρατείας, συμπληρώνουν την εικόνα αυταρχικοποίησης και

κρίσης της «παραδοσιακής» αστικής δημοκρατίας. Έχουμε λοιπόν μια βαθιά κοινωνική κρίση, και στο έδαφος της αναπτύσσεται η κρίση και αυταρχικοποίηση της αστικής δημοκρατίας.

Η κρίση των συνδικάτων

Η αποδόμηση του κοινωνικού κράτους, η δεξιά μετατόπιση της σοσιαλδημοκρατίας και η χρόνια στρατηγική αμηχανία της Αριστεράς παρασύρει και τα συνδικάτα που αντιμετωπίζουν μια διπλή κρίση.

Πρώτον, κρίση αποτελεσματικότητας. Η ηγεμονεύουσα συνδικαλιστική γραφειοκρατία, προσαρμοσμένη για δεκαετίες σε ρόλο «κοινωνικού πυλώνα» του σοσιαλδημοκρατικού κυβερνητισμού, έχει γίνει τόσο αναξιόπιστη στα μάτια των εργαζομένων ώστε δε μπορεί να εγγυηθεί την παραμικρή αποτελεσματικότητα των αγώνων. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια δε μπορεί καν να εγγυηθεί την αξιοπρεπή αναπαραγωγή του εαυτού της.

Δεύτερον, κρίση αντιπροσώπευσης. Τόσο εξαιτίας της αναξιοπιστίας της όσο και επειδή δε θέλησε ποτέ με ειλικρίνεια να εντάξει στη συνδικαλιστική δομή τα νέα κομμάτια της εργατικής τάξης (άνεργοι, μετανάστες, επισφαλής - «ευέλικτη» εργασία), κατέληξε να εκπροσωπεί ένα μικρό μόνο τμήμα εργαζομένων, κυρίως του σχετικά καλύτερα «προστατευμένου» δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

H. Η Ε.Ε. ΔΕ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΖΕΤΑΙ, Η ΕΥΡΩΠΗ ΔΕ ΧΑΡΙΖΕΤΑΙ

Οι εξελίξεις των τελευταίων χρόνων στην Ε.Ε. (απόρριψη Ευρωσυντάγματος σε τρεις χώρες, περαιτέρω διεύρυνση στην Ανατολική Ευρώπη, ανάπτυξη εργατικών αγώνων σε μια σειρά από χώρες) βάζουν πιο έντονα στην ημερήσια διάταξη την αναζήτηση για το ποια είναι αυτή η άλλη αναγκαία κι εφικτή Ευρώπη, και κυρίως το πώς θα φτάσουμε σε αυτήν. Η τακτική της σύγχρονης ριζοσπαστικής αριστεράς απέναντι στην Ε.Ε. δεν είναι εύκολη υπόθεση. Υπάρχουν εξελίξεις τόσο στην πορεία της ολοκλήρωσης της Ένωσης όσο και στο κίνημα, οι οποίες καθιστούν πολύπλοκη υπόθεση τη διατύπωση θέσεων για την Ε.Ε. Η πάγια θέση του κόμματος περί της δυνητικής μεταρρύθμισής της είναι προβληματική. Το ζήτημα γίνεται ακόμη πιο περίπλοκο από τις αντιφάσεις που ενέχονται σε κάποιες πλευρές της Ε.Ε. ή της οπτικής της αριστεράς για αυτήν.

Η Ε.Ε. σήμερα βρίσκεται σε μια μεγάλη κρίση, σύμπτωμα και ταυτόχρονα μία από τις αιτίες της οποίας ήταν και η απόρριψη του ευρωσυντάγματος. Η κρίση οφείλεται σε τέσσερις παράγοντες:

α) στην επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης στις χώρες της ευρωζώνης,

β) στις αποκλίνουσες στρατηγικές ανάμεσα στις ευρωπαϊκές χώρες και δη τις ισχυρές, που έχουν να κάνουν με τη μικρότερη ή μεγαλύτερη σχέση με τον Ατλαντισμό,

γ) στις εγγενείς αδυναμίες και αντιφάσεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης που έχουν να κάνουν και με την ασάφεια του οράματος (πόση ενοποίηση, ποιο το μοντέλο, συνομοσπονδία ή κάποιο άλλο και τι είδους συνομοσπονδία) και με την ασάφεια του σχεδίου (ακόμα και αν υπήρχε «όραμα», πώς θα φτάναμε σε αυτό),

δ) το μίγμα που δημιουργούν οι τρεις προηγούμενοι παράγοντες το κάνουν εκρηκτικό οι αντιστάσεις των ευρωπαϊκών λαών, με κορυφαία στιγμή το «Όχι» των Γάλλων στο Ευρωσύνταγμα. Μια σειρά από αγώνες όπως η απεργία των λιμενεργατών ή το ξέσπασμα της γαλλικής νεολαίας στο Σύμφωνο Πρώτης Εργασίας, απειλούν να τινάξουν στον αέρα τις (έτσι κι αλλιώς δύσκολες) ισορροπίες των αρχιτεκτόνων του νεοφιλελεύθερου ευρωπαϊσμού.

Η Ε.Ε. φτιάχτηκε από και για τους καπιταλιστές, για την εξυπηρέτηση των καπιταλιστικών και ιμπεριαλιστικών συμφερόντων. Αυτοί οι σκοποί είναι ιδρυτικά - φυσιογνωμικά της χαρακτηριστικά. Γι' αυτό το λόγο, δε μπορεί κανείς να πάρει το μηχανισμό της Ε.Ε. και να τον χρησιμοποιήσει προς όφελος των λαών της και των περιβαλλοντικών, φεμινιστικών, εργατικών, νεολαιϊστικών κλπ συμφερόντων.

Μήπως όμως θα μπορούσε να ενσωματώσει κάποιες αλλαγές που θα βελτίωναν μέσα στον καπιταλισμό τη ζωή των υπηκόων της; Κάτι τέτοιο είναι εξαιρετικά δύσκολο στις σημερινές συνθήκες. Στις σημερινές συνθήκες κρίσης της Ε.Ε. απαιτείται από όλους εξαιρετικά μεγάλη πειθαρχία στην εφαρμογή των σκληρών νεοφιλελεύθερων μέτρων. Ταυτόχρονα, οι ανταγωνισμοί ανάμεσα στις χώρες που αποτελούν το σκληρό πυρήνα της καθιστούν πολύ δύσκολη υπόθεση την εύρεση νέων σημείων ισορροπίας, κάθε φορά που αμφισβητούνται τα προηγούμενα επειδή το κίνημα σε κάποια χώρα το ανατρέπει.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι η Ε.Ε. δε μεταρρυθμίζεται, υπό την έννοια του να μεταβληθεί από μηχανισμό εξυπηρέτησης των αστικών συμφερόντων σε μηχανισμό εξυπηρέτησης των συμφερόντων των λαών της. Επειδή όμως αποτελεί πεδίο ταξικής πάλης, έχει νόημα η διεκδίκηση μεταρρυθμιστικών αιτημάτων - υπό την έννοια ότι μπορεί να αναπτυχθεί ένα κίνημα για τη διεκδίκησή τους. Και στο βαθμό που η Ε.Ε. δεν μπορεί να ενσωματώσει αυτά τα αιτήματα, το κίνημα μπορεί να μετεξελιχθεί από κίνημα διεκδίκησης των συγκεκριμένων αιτημάτων σε κίνημα συνολικής αμφισβήτησης της πορείας της Ε.Ε.

Η εμπειρία λέει ότι για να ακυρωθεί ακόμα και το παραμικρό νεοφιλελεύθερο μέτρο, πρέπει το κίνημα να δώσει δυσανάλογα μεγάλους αγώνες. Αυτό οφείλεται στη δυσκολία του συστήματος να πατήσει έστω και λίγο έξω από το στενό νεοφιλελεύθερο μονοπάτι. Ταυτόχρονα αποδεικνύεται έμπρακτα ότι ο μόνος δρόμος για να μη γίνει ακόμη χειρότερη η ζωή των εργαζομένων από την καταίγίδα των νεοφιλελεύθερων μέτρων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή των κυβερνήσεων των χωρών της ΕΕ, είναι ο δρόμος του κινήματος.

Θεωρητικά, ένας τρόπος ανατροπής της νεοφιλελεύθερης ομοιομορφίας των Ευρωπαϊκών κυβερνήσεων θα ήταν η εκλογή μιας αριστερής κυβέρνησης σε μία από τις χώρες της Ε.Ε. η οποία θα αμφισβητούσε τις αποφάσεις των διακυβερνητικών επιτροπών, γεγονός που θα βύθιζε σε κρίση την Ε.Ε. Κάτι τέτοιο δεν υπήρξε, ούτε διαφαίνεται στον ορίζοντα - τουλάχιστον άμεσα. Πρακτικά, το μόνο πεδίο που έδωσε τους αμυντικούς, μέχρι στιγμής, αγώνες της η ευρωπαϊκή εργατική τάξη είναι αυτό του κινήματος. Και στο μέλλον με το διακοσμητικό ρόλο του Ευρωκοινοβουλίου, οι αμυντικοί σήμερα (να μην περάσει το τάδε) και ίσως κάποιοι επιθετικοί αύριο αγώνες (διεκδικούμε το δεινά), θα δίνονται στο πεδίο του κινήματος και αυτό είναι το γήπεδο της σύγχρονης Ριζοσπαστικής Αριστεράς.

Το ζήτημα λοιπόν που τίθεται επί τάπητος για εμάς, είναι το πώς θα αναπτυχθεί το κίνημα, με τι αιτήματα, τι προσανατολισμό, πώς θα το ωθήσει να αποκτήσει επιθετικό χαρακτήρα, με ποιες συμμαχίες θα εξασφαλίσει τη μαζικότητά του.

Για ένα Εναλλακτικό Πρόγραμμα για την Ευρώπη

Μετά το «Όχι» των Γάλλων στο Ευρωσύνταγμα, το ζήτημα της περιγραφής από τη μεριά του κινήματος της άλλης αναγκαίας και εφικτής Ευρώπης για την οποία παλεύει έγινε υπ' αριθμόν ένα προτεραιότητα.

Δηλώνουμε ξεκάθαρα ότι η άλλη Ευρώπη είναι η σοσιαλιστική Ευρώπη και είναι εφικτή μέσα από το δρόμο της ρήξης. Όμως σήμερα, που το ζήτημα της επανάστασης και του σοσιαλισμού δεν μπορεί να πέσει σαν άμεσο σύνθημα μέσα στο κίνημα, έχουμε ευθύνη να διατυπώσουμε ένα πρόγραμμα αιτημάτων που θα αποτελέσει τόσο πολιτικό πλαίσιο των αγώνων (αυτή τη φορά και επιθετικών), όσο και εργαλείο ιδεολογικής ζύμωσης. Το πρόγραμμα αυτό δε θα πρέπει να αποτελεί απλή συρραφή των αιτημάτων για τα οποία παλεύει μέχρι τώρα το κίνημα (35ωρο, υπεράσπιση του κοινωνικού κράτους κλπ), αλλά να περιέχει στόχους και δράσεις που θα βοηθήσουν τον κόσμο να ξεκαθαρίσει την τεράστια απόσταση που υπάρχει ανάμεσα στο όραμά του για ένα κοινό ευρωπαϊκό σπίτι και τον εκμεταλλευτικό και ιμπεριαλιστικό

χαρακτήρα της Ε.Ε. Ένα πρόγραμμα με τέτοια μεταβατικά αιτήματα που θα αμφισβητεί την Ε.Ε. όπως είναι σήμερα και θα την απογυμνώνει στα μάτια του κόσμου, μπορεί να παίξει καταλυτικό ρόλο στην ανάπτυξη ενός μαζικού κινήματος, που είναι το μόνο υποκείμενο διεκδίκησης μιας Ευρώπης της απελευθέρωσης, μιας Ευρώπης του σοσιαλισμού.

Κύριοι στόχοι ενός τέτοιου Προγράμματος για την Ευρώπη θα πρέπει να είναι:

1. «Για μια δημοκρατική Ευρώπη»

Ένα από τα κύρια -και μάλιστα δομικά- χαρακτηριστικά της Ε.Ε. είναι η βαθιά αντιδημοκρατική φύση και λειτουργία της, που την κάνει να υστερεί ποιοτικά έναντι ακόμα και των εθνικών κρατών - μελών της. Συγκεκριμένα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκλέγεται μεν με καθολική ψηφοφορία αλλά (σε αντίθεση με τα εθνικά Κοινοβούλια) δε διαθέτει αληθινές εξουσίες. Είναι κυρίως «διακοσμητικού» χαρακτήρα. Αντίθετα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (που δεν εκλέγεται από το λαό) είναι παντοδύναμη και διαθέτει νομοθετικές και ταυτόχρονα εκτελεστικές εξουσίες. Με άλλα λόγια, ένα αληθινό τέρας ακόμα και με τα παραδοσιακά κριτήρια του αστικού κράτους και του (υποχρεωτικού) διαχωρισμού των εξουσιών!

Όμως η βαθιά αντιδημοκρατικότητα της Ε.Ε. έχει και συνέχεια. Η «ανεξάρτητη» (δηλαδή ασύδοτη) Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα της (άρα η νομισματική της πολιτική) είναι εντελώς ανεξέλεγκτη, ενώ και το άλλο μεγάλο κέντρο εξουσίας της, το Συμβούλιο Αρχηγών Κρατών, αποφασίζει και διατάζει -με τη μέγιστη αδιαφάνεια- χωρίς καμιά λαϊκή εντολή, υπακούοντας μόνο στα κελεύσματα του μεγάλου κεφαλαίου και της κοινωνικής συντήρησης. Ακόμα και όταν (σπάνια) δίνεται η δυνατότητα στους ευρωπαϊκούς λαούς να ακουσθεί η φωνή τους, όπως συνέβη με τα γαλλικά και ολλανδικά δημοψηφίσματα για την ευρωπαϊκή συνταγματική συνθήκη που κωδικοποιεί και εντείνει τις νεοφιλελεύθερες πολιτικές, η λαϊκή ετυμηγορία απαξιώνεται και αντιμετωπίζεται περιφρονητικά σαν «εθνικισμός» και «αντιευρωπαϊσμός». Και φυσικά δε λαμβάνεται υπόψη.

Κατά συνέπεια, οποιαδήποτε αυθεντικά δημοκρατική μεταρρύθμιση αυτής της αντιδημοκρατικής Ε.Ε. δε μπορεί παρά να δημιουργεί όρους προς την ανατροπή και κατάργησή της. Αυτό δε σημαίνει βέβαια ότι το εργατικό και αριστερό κίνημα δεν πρέπει να προβάλλουν και να παλεύουν για δημοκρατικές διεκδικήσεις. Απλώς σημαίνει ότι αυτές οι δημοκρατικές διεκδικήσεις είναι μεταβατικής φύσεως, καθώς αναδεικνύοντας το κεντρικό ζήτημα του «ποιος αποφασίζει», συνδέουν το σημερινό επίπεδο συνείδησης των μαζών με την ανάγκη να έλθουν σε ρήξη με την Ε.Ε. για να δημιουργήσουν τη δικιά τους εναλλακτική δημοκρατική Ευρώπη, όπου οι αποφάσεις θα λαμβάνονται από τους δημοκρατικά αυτοοργανωμένους εργαζόμενους πολίτες της! Μιας Ευρώπης των λαών και των εργαζομένων στην οποία θα έχουν πλήρη και ισότιμα πολιτικά και κοινωνικά δικαιώματα όλοι/ες εκείνοι/ες (γυναίκες, οικονομικοί και πολιτικοί μετανάστες, Ρομά, εθνικές μειονότητες) που ζουν και εργάζονται στο έδαφος της, ανεξάρτητα από φύλο και εθνική καταγωγή. Μιας κοσμικής Ευρώπης που θα κατοχυρώνει και θα σέβεται τις φιλοσοφικές και θρησκευτικές πεποιθήσεις των πολιτών, αλλά και θα περιορίζει τις εκκλησίες στις αυστηρώς θρησκευτικές τους δραστηριότητες.

2. «Για μια κοινωνική Ευρώπη»

Απέναντι στη νεοφιλελεύθερη Ευρωπαϊκή Ένωση της εμπορευματοποίησης των πάντων και του «ανόθευτου ανταγωνισμού». Της απορύθμισης της αγοράς εργασίας, των ιδιωτικοποιήσεων των δημόσιων υπηρεσιών και του κοινωνικού κράτους, της διάλυσης της κοινωνικής ασφάλισης, της δομικής μαζικής ανεργίας, των μετεγκαταστάσεων και της εναρμόνισης προς τα κάτω των κοινωνικών δικαιωμάτων. Απέναντι στην Ενωμένη Ευρώπη των δύο και τριών ταχυτήτων, που καταδικάζει στη φτώχεια τις νέες χώρες-μέλη της κεντρικής Ευρώπης και υποχρεώνει στην εξαθλίωση, στην εργασιακή ανασφάλεια και στον κοινωνικό αποκλεισμό εκατομμύρια πολίτες της, και ειδικά τους νέους, υπάρχει η εναλλακτική λύση μιας Ευρώπης στην οποία η ζωή και αξιοπρέπεια των ανθρώπων έρχονται πριν από τα κέρδη.

Η οικοδόμηση αυτής της άλλης, «κοινωνικής Ευρώπης» αρχίζει μέσα από τους αγώνες για την εναρμόνιση

προς τα πάνω των κοινωνικών δικαιωμάτων σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Για ποιοτικά αναβαθμισμένες δημόσιες υπηρεσίες, για γενική μείωση του χρόνου εργασίας στις 35 ώρες τη βδομάδα χωρίς πρόσθετες ευελιξίες και με τη δημιουργία ανάλογων θέσεων απασχόλησης, για έναν ελάχιστο ευρωπαϊκό μισθό. Για την απαγόρευση των απολύσεων αρχίζοντας από τις κερδοφόρες επιχειρήσεις, για την επέκταση των συνδικαλιστικών δικαιωμάτων και ελευθεριών στις νέες χώρες - μέλη. Για να είναι όμως αποτελεσματικοί αυτοί οι αγώνες με αυτά τα αιτήματα, μπορούν και πρέπει να αναπτύξουν μια δυναμική αλληλεγγύης που έρχεται σε σύγκρουση, αμφισβητεί και ανοίγει ρωγμές στο δικαίωμα της ιδιοκτησίας, στην ιδιωτική κατοχή των μέσων παραγωγής, στο ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα.

Με άλλα λόγια, αυτοί οι αγώνες με αυτά τα αιτήματα δεν αποσκοπούν μόνο να ανακουφίσουν και να βελτιώσουν άμεσα τη δεινή κατάσταση των εργαζομένων και καταπιεσμένων όλης της Ευρώπης. Μεταβάλλουν ταυτόχρονα τους ταξικούς συσχετισμούς δυνάμεων προς όφελος των εργαζομένων, αυξάνουν την αυτοπεποίθησή τους και τελικά τους κάνουν να συνειδητοποιήσουν τις χειραφετικές δυνατότητες που -μόνοι αυτοί- διαθέτουν για να επωμιστούν την οικοδόμηση της νέας «σοσιαλιστικής Ευρώπης».

3. «Για μια οικολογική Ευρώπη»

Απέναντι στην Ευρωπαϊκή Ένωση που υποτάσσει την προστασία του περιβάλλοντος στο κυνήγι του κέρδους και που φέρει τεράστιες ευθύνες για τις κλιματικές αλλαγές που απειλούν τον πλανήτη και τους κατοίκους του. Που ιδιωτικοποιεί τα «κοινά αγαθά» και τους φυσικούς πόρους της ανθρωπότητας και επιτρέπει τους γενετικά μεταλλαγμένους οργανισμούς, που βασίζει την ενεργειακή της πολιτική στο πετρέλαιο και στην πυρηνική ενέργεια, απαξιώνει τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και μετατρέπει τις φτωχές χώρες σε «χαβούζες» των δικών της τοξικών και άλλων σκουπιδιών. Απέναντι σ' αυτή την Ενωμένη Ευρώπη της ανορθολογικής και κοντόφθαλμης «ανάπτυξης» για το συμφέρον των λίγων, που οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε μια πλανητική οικολογική κρίση χωρίς επιστροφή, επιβάλλεται τώρα αμέσως ριζική αλλαγή πλεύσης πριν να είναι πάρα πολύ αργά για όλους.

Αυτή η ριζική αλλαγή πλεύσης απαιτεί μαζικούς αγώνες, προϋπόθεση των οποίων είναι η συνάντηση και το αμοιβαίο προγραμματικό μπόλιασμα του εργατικού και οικολογικού κινήματος. Καθώς μάλιστα τα περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν πάρει πια τρομακτικές διαστάσεις, βάζοντας την ανθρωπότητα μπροστά σε υπαρξιακά διλήμματα, η μόνη δυνατή αντιμετώπισή τους είναι πέρα και πάνω από εθνικά σύνορα, δηλαδή σε διεθνές και παγκόσμιο επίπεδο. Όχι μόνο με τη διεθνή συνεργασία και συντονισμό των οικοσοσιαλιστικών αγώνων αλλά και με την προοπτική του ευρωπαϊκού (και παγκόσμιου) δημοκρατικού σχεδιασμού της οικονομίας, που επιβάλλει τώρα, όσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν, η προστασία της φύσης και η ίδια η επιβίωση του ανθρώπινου είδους.

4. «Για μια αντιιμπεριαλιστική Ευρώπη της αλληλεγγύης και της ειρήνης»

Καλυμμένη πίσω από το μύθο του δήθεν «αντίπαλου δέους» στον ιμπεριαλισμό των ΗΠΑ, η милитарιστική υπερδύναμη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ληλατεί τον Τρίτο κόσμο, επεμβαίνει στρατιωτικά σε ολοένα περισσότερες περιοχές του πλανήτη και διαχειρίζεται (από κοινού με τις άλλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις) τους διεθνείς θεσμούς του νεοφιλελευθερισμού όπως την Παγκόσμια Τράπεζα, το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και την Παγκόσμια Οργάνωση Εμπορίου που καταδυναστεύουν την ανθρωπότητα. Απέναντι σε αυτήν την καθαρόαιμη ιμπεριαλιστική Ευρωπαϊκή Ένωση δε χωρεί καμιά αυταπάτη. Όπως το κατοχύρωνε ρητά το «ευρωσύνταγμα» της, ο «ευρωπαϊκός στρατός» της όχι μόνο δεν συνιστά «εξισορροπητική» δύναμη απέναντι στην αμερικανική στρατιωτική υπεροπλία, αλλά υπακούει στο NATO και άρα τελεί υπό την ουσιαστική διοίκηση των ΗΠΑ!

Σε αυτήν την ιμπεριαλιστική, милитарιστική και πολεμοκάπηλη Ευρωπαϊκή Ένωση του κεφαλαίου, έρχονται όμως να αντιπαρατεθούν οι τεράστιες αντιπολεμικές κινητοποιήσεις των τελευταίων ετών, τα μαζικά κινήματα αλληλεγγύης με τον Τρίτο κόσμο, αλλά και ο

καταιγισμός των δημοσκοπήσεων που αποδεικνύουν ότι η μεγάλη πλειοψηφία των Ευρωπαίων πολιτών επιθυμεί διακαώς μια εντελώς διαφορετική Ευρώπη. Μια ειρηνική Ευρώπη χωρίς ΝΑΤΟ, «ευρωστρατούς» και αμερικανικές στρατιωτικές βάσεις, που θα μείωνε δραστικά τους στρατιωτικούς προϋπολογισμούς της, θα κατέστρεφε τα όπλα της μαζικής καταστροφής και θα εγκατέλειπε το κυνήγι των εξοπλισμών. Μια Ευρώπη που θα αποσυρόταν πάραυτα από τους διεθνείς τιμωρητικούς οργανισμούς του νεοφιλελευθερισμού (ΔΝΤ, ΠΟΕ, ΠΤ κλπ), θα καταργούσε αμέσως όλο το χρέος των χωρών του Τρίτου Κόσμου, θα αποζημίωνε τις χώρες που υπέστησαν για αιώνες την αποικιοκρατία της και θα αύξανε δραστικά τη βοήθειά της, χωρίς ανταλλάγματα, στις φτωχές χώρες.

Θ. ΓΙΑ ΕΝΑ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΟ, ΤΑΞΙΚΟ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Οι συνδικαλιστικές δυνάμεις του ΣΥΝ πρέπει να αγωνισθούν για ένα ενωτικό αυτόνομο, ταξικό, αντιγραφειοκρατικό και αντισυναινετικό συνδικαλιστικό κίνημα, το οποίο θα αναχαιτίσει τον εκφυλισμό της ηγεσίας του συνδικαλιστικού κινήματος και τις νεοφιλελεύθερες επιλογές των κυβερνήσεων και του κεφαλαίου. Πρέπει να κινηθούν μακριά από συντεχνιακές και διασπαστικές λογικές μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, υπηρετώντας τους εργαζόμενους μέσα από τους ρόλους που μας αναθέτουν, αναδεικνύοντας την ταξικότητα του κόμματός μας.

Στόχος μας είναι να έρθουν οι εργαζόμενοι στο προσκήνιο και όχι η αναπαραγωγή της κομματικής συνδικαλιστικής ελίτ που θα διαχειρίζεται τις τύχες τους. Στην ενότητα του συνδικαλιστικού κινήματος βοηθά η οργανωτική και πολιτική όσμωση των συνδικάτων (π.χ. ανά κοινωνικό χώρο όπως Υγεία, Παιδεία, Βιομηχανία, Παροχή Υπηρεσιών κλπ) και η δράση μας στη βάση, στα πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια συνδικάτα. Για να προωθηθεί η πολιτική μας για ακηδεμόνευτο κίνημα, για να φέρει νέους ανθρώπους σε αυτό, **πρέπει να επαναπροσδιορίσουμε ανοιχτά τις εκλογικές συμμαχίες που κάναμε με τις συνδικαλιστικές δυνάμεις του ΠΑΣΟΚ. Βασικό κριτήριο πρέπει να είναι το κατά πόσο αυτές υπηρέτησαν τη δυναμική του συνδικαλιστικού κινήματος, τη δυναμική των εργαζομένων και τα οράματά τους για μια καλύτερη ζωή.**

Τα μεγάλα εργασιακά ζητήματα που ανακύπτουν, οι νέες εργασιακές σχέσεις της «αναλωσιμότητας» και «απασχολησιμότητας», το ασφαλιστικό, η εξαντλητική λιτότητα, η ανεργία, συντελούν στην ανάδειξη νέων αυτόνομων ταξικών δυνάμεων που πρωτοστάτησαν στις πρόσφατες κινητοποιήσεις εργαζομένων. Με αρκετές από αυτές τις δυνάμεις βρεθήκαμε στην ίδια όχθη σε αυτές τις κινητοποιήσεις. Με αυτές αλλά και με όσες δεν τα καταφέραμε μέχρι σήμερα, πρέπει να προσπαθήσουμε να συμπορευθούμε με στόχο την ενδυνάμωση, το πλάτεμα και εντέλει την αποτελεσματικότητα ενός νέου αριστερού πόλου συνδικαλιστικών δυνάμεων. Η πολιτική μας αυτή θα αποκαλύψει τα αδιέξοδα της περιχαράκωσης που προωθούν οι δυνάμεις του ΚΚΕ (ΠΑΜΕ), αφήνοντας ανοιχτό πεδίο στις δυνάμεις του κοινωνικού συμβιβασμού.

Δεν κάνουμε εκλογικές συμμαχίες με τη συνδικαλιστική παράταξη του ΠΑΣΟΚ η οποία ανέδειξε τον κυβερνητικό συνδικαλισμό ως βασικό μοχλό άσκησης του κοινωνικού συμβιβασμού, ούτε με αυτή της ΝΔ που εφαρμόζει τις ίδιες πρακτικές πολιτικής χειραγώγησης του συνδικαλιστικού κινήματος. Δεν κάνουμε συμμαχίες με τις δυνάμεις του εργοδοτικού συνδικαλισμού, που με την ανοχή τους βοηθούν στην επιστροφή των εργαζομένων στον εργασιακό μεσαίωνα. Διεκδικούμε την πλήρη διαφάνεια στη λειτουργία των οργάνων συνδιαχείρισης στα οποία συμμετέχει το συνδικαλιστικό κίνημα, έτσι ώστε αυτά να πάψουν να αποτελούν ένα πελατειακό δίκτυο των παρατάξεων του κυβερνητικού συνδικαλισμού.

I. ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΜΕΛΩΝ, Η ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ, ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΩΣ ΙΔΕΟΛΟΓΙΚΑ ΡΕΥΜΑΤΑ

Παρά τις τολμηρές κατά καιρούς συνεδριακές διαπιστώσεις για τον εσωστρεφή και συγκεντρωτικό τρόπο λειτουργίας του κόμματος και παρά την αισιοδοξία που μας διακατέχει όλους από την τελευταία εκλογική επιτυχία του ΣΥΝ και του ΣΥΡΙΖΑ, **ακόμα και σήμερα δεν έχουν δρομολογηθεί οι αποφάσεις για το ριζικό μετασχηματισμό του κόμματος σε κόμμα μελών.**

Η εικόνα που συνεχίζει να δίνει το κόμμα στη δημόσια σφαίρα είναι ότι είμαστε ένα κόμμα πολλών κεντρικών (συνήθως υπερπροβεβλημένων) και ολίγων περιφερειακών στελεχών. Το τελευταίο χρονικό διάστημα και ιδιαίτερα στις αυτοδιοικητικές εκλογές επιχειρήσαμε μια ανανέωση στα πρόσωπα, η οποία ενώ ήταν πολύ επιτυχημένη δε συνεχίστηκε στις βουλευτικές λόγω των παραλυτικών τασικών ισορροπιών. Το δυνατό παράδειγμα της «Ανοιχτής Πόλης» ήδη ξεχάστηκε στο κείμενο των θέσεων.

Η πραγματικότητα είναι ότι στο κόμμα μας συνυπάρχουν 4 αρχές - συνήθως σε ανταγωνιστική σχέση μεταξύ τους, αλλά δεν αποκλείεται και η κατά περίπτωση σύγκλιση κάποιων εξ αυτών μεταξύ τους για λόγους τακτικής. Υπάρχει η αρχή της συνεδριακής πλειοψηφίας, η αρχή της πολυτασικότητας, η αρχή του εκλεγμένου από το Συνέδριο προέδρου, η αρχή της ηλικιακής ανανέωσης. Ήρθε η ώρα να αξιολογήσουμε πια είναι η σημαντικότερη από αυτές.

Για εμάς, σε ένα κόμμα της ανανεωτικής - ριζοσπαστικής Αριστεράς υπάρχει η εξής αξιολογική σειρά η οποία πρέπει να ακολουθηθεί :

Πρώτη είναι η αρχή της πλειοψηφίας των κομματικών μελών έτσι όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την δημοκρατική διαδικασία του Συνεδρίου και τις αποφάσεις του, μέσα από την εκλεγμένη Κεντρική Πολιτική Επιτροπή και τις αποφάσεις της.

Δεύτερη είναι η «αρχή» της ηλικιακής ανανέωσης έτσι όπως αυτή εκφράζεται μέσα από την ανάδειξη νέων στελεχών με οργανωμένο τρόπο από το κόμμα, με συλλογικά επιλεγμένα κριτήρια και όχι με έμμεσους επικοινωνιακούς ή οργανωτικούς διορισμούς.

Τρίτη είναι η αρχή της πολυτασικότητας. Όχι όμως των τάσεων - μηχανισμών στελεχικής διαίωξης και αναπαραγωγής, αλλά των τάσεων – ιδεολογικών ρευμάτων που με διαλεκτικό τρόπο παράγουν στοιχεία ιδεολογίας και εναλλακτικών στρατηγικών, εντέλει συνθέτουν ή αντιτίθενται, πάντα στα πλαίσια της δημοκρατικής οργάνωσης της εσωκομματικής ζωής. Οι τάσεις συνεχίζουν να αποτελούν βασικό όρο ύπαρξης αυτού του κόμματος εξ' αιτίας του πρωτότυπου ιστορικά ιδρυτικού του χαρακτήρα.

Τέταρτη είναι η αρχή του προέδρου. Η αρχή αυτή είναι λίγο παράδοξη για ένα κόμμα σαν το δικό μας και ιδιαίτερα επειδή ο εκάστοτε πρόεδρος κατ' εξακολούθηση δεν εκλέγεται από την ΚΠΕ αλλά από το Συνέδριο. Αυτή η αρχή δεν πρέπει να υπάρχει με την μορφή του προεδρεύοντος εγγυητή των ισορροπιών των τάσεων, ούτε ως του «πρωτοποριακού» ηγέτη που «επικοινωνεί» απευθείας με τα κομματικά μέλη, αλλά ως η συμβολική - σε ηγετικό επίπεδο - έκφραση της ηθικής, πολιτικής και ιδεολογικής μαχητικότητας και συνέπειας αυτού του κόμματος.

Δυστυχώς σήμερα δεν είναι ξεκάθαρη η κατάσταση . Ενώ λογικά θα έπρεπε να υπηρετούμε όλοι μας και με αυτήν την σειρά τις αρχές αυτές, και ενώ θα έπρεπε να δίνουμε τα ίδια περιεχόμενα σε αυτές, δε συμβαίνει κάτι τέτοιο.

Η κατάσταση αυτή είναι πλέον επικίνδυνη και χρήζει άμεσης αντιμετώπισης. Αν συνεχισθεί, σε μερικά χρόνια θα αδυνατούμε να υπηρετήσουμε αποτελεσματικά τις πολιτικές αποφάσεις που είναι ζωτικές για τη σταθεροποίηση μιας φυσιογνωμικά συμπαγούς αριστερής κοινωνικής βάσης. **Δε φτάνει η συμμετοχή μας στα κινήματα και στους αγώνες, αν δε φανούμε ικανοί να ανασυγκροτήσουμε ένα**

σύγχρονο φορέα της ανανεωτικής – ριζοσπαστικής αριστεράς, σοβαρό υποδοχέα της λαϊκής δυσαρέσκειας και ηγεμονικό οργανωτή των συλλογικών αντιστάσεων.

Για να γίνει κάτι τέτοιο πρέπει να συμφωνήσουμε ότι έως σήμερα έγιναν και σοβαρά λάθη και να κάνουμε ένα ειλικρινή και τίμιο απολογισμό:

- ✓ Η δημόσια εκδηλωμένη, συστηματική και συντονισμένη αμφισβήτηση των αποφάσεων του Συνεδρίου από ορισμένες τάσεις δημιούργησε σοβαρούς περισπασμούς, υπονόμωσε την συλλογική δράση και αμαύρωσε για μια ολόκληρη περίοδο την εικόνα του κόμματος.
- ✓ Η Πολιτική Γραμματεία δεν κατάρτισε πρόγραμμα δράσης με συγκεκριμένες χρεώσεις και χρονοδιάγραμμα για την εφαρμογή των αποφάσεων του 4^{ου} Τακτικού Συνεδρίου, δεν αναβάθμισε τις συλλογικές λειτουργίες του κόμματος, με πρόσχημα την διατήρηση των εσωκομματικών ισορροπιών, κατά συστηματικό τρόπο συνέχισε να υποκαθιστά την ΚΠΕ και να αγνοεί τις οργανώσεις του κόμματος, τις οποίες υποβάθμισε σε μηχανισμό προεκλογικών αναμετρήσεων. Σοβαρά θέματα που έχουν να κάνουν με τη φερεγγυότητα της πολιτικής των συμμαχιών μας όπως τα κείμενα πολιτικής συμφωνίας με την «Πρωτοβουλία για τη Συσπείρωση της Αριστεράς» και τον ΣΥΡΙΖΑ, θέματα εξωτερικής πολιτικής αλλά και το κείμενο εναλλακτικού ευρωσυντάγματος, δε συζητήθηκαν ποτέ στην ΚΠΕ!
- ✓ Η οργανωτική ανασυγκρότηση δεν προχώρησε, διότι οι πολιτικές κινήσεις σε γεωγραφικό ή κλαδικό επίπεδο δεν τροφοδοτήθηκαν με πολιτικό υλικό προβληματισμού και ο όποιος προβληματισμός υπήρχε στην βάση δεν αποτυπώθηκε στις πολιτικές αποφάσεις.
- ✓ Για τα σημαντικά ζητήματα δεν έρχονταν έγκαιρα τα κείμενα σχεδίου θέσεων στην ΚΠΕ για συζήτηση, δεν κατέβαιναν τουλάχιστον μετά για συζήτηση στις ΠΚ και στη συνέχεια να γίνεται η τελική έγκρισή τους από την ΚΠΕ.
- ✓ Δεν καταρτίστηκε κώδικας δεοντολογίας για τις δημόσιες εμφανίσεις των στελεχών μας στα ηλεκτρονικά αλλά και τα άλλα ΜΜΕ.
- ✓ Η ΑΥΓΗ αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί κύριο εκφραστή των μειοψηφικών απόψεων του κόμματος και παρασιωπά τις θέσεις, τις αποφάσεις και τις επεξεργασίες του κόμματος, ενώ παράλληλα προσφέρει υπέρμετρο βήμα σε εκπροσώπους του δικομματισμού.
- ✓ Δεν υπήρξε πολιτική ανάδειξης στελεχών (και ειδικότερα των μεσαίων σε επίπεδο ΠΚ και ΝΕ) με σκοπό τη μετέπειτα προώθησή τους σε ανώτερα κομματικά επίπεδα. Εδώ συχνά βρίσκεται η μεγαλύτερη οργανωτική αδυναμία, αφού στα πλαίσια των εσωκομματικών ισορροπιών κυριαρχούν διατασικές συνεννοήσεις που αναπαράγουν το ίδιο κομματικό σκηνικό στο επίπεδο των κεντρικών στελεχών.
- ✓ Η πολιτική «ανανέωσης» έγινε υπόθεση τακτικισμών και αποτέλεσμα διαρροών στον τύπο. Κριτήριο για την προώθηση της πολιτικής και οργανωτικής ανασυγκρότησης πρέπει να είναι η αξιολόγηση των στελεχών με βάση την υλοποίηση των συγκεκριμένων πολιτικών στόχων και την επαρκή ανταπόκρισή τους.
- ✓ Δεν έγινε η επιλογή σε εκλόγιμες θέσεις στελεχών μας στη βουλή ή τις νομαρχίες με δημοκρατικές εσωκομματικές διαδικασίες σε όλο το κόμμα. Στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές ενώσεις, καθώς και στην ΤΑ, πρέπει επίσης να επιλέγονται με έγκριση των συλλογικοτήτων που καλούνται να εκπροσωπήσουν (παρατάξεις).
- ✓ Δεν έγινε ποτέ κρίση και αξιολόγηση των επαγγελματιών και αποσπασμένων στελεχών. Κανονικά θα έπρεπε κάθε χρόνο στην ΚΠΕ να παρατίθενται στοιχεία αξιολόγησης των στελεχών αυτών, με πρόταση συνέχισης ή ανάθεσης άλλου έργου και με παράλληλη γνωστοποίηση της οικονομικής αποζημίωσης που λαμβάνουν.
- ✓ Δεν καθιερώθηκε μια στοιχειώδης δεοντολογία στη δράση και λειτουργία των τάσεων. Καμμία διοικητική πρόνοια δε μπορεί να θέσει σε αμφισβήτηση τη δημοκρατική κατάκτηση της πολυτασικής συγκρότησης του κόμματος, όμως θα πρέπει στις ακραίες και δημόσιες υπονομεύσεις της εικόνας του κόμματος να υπάρχει η πολιτική αποδοκιμασία των συγκεκριμένων ενεργειών.

- ✓ Δεν αναδείχθηκε η Πολιτική Κίνηση ως βασικό κύτταρο μιας επιτυχούς κομματικής ανασυγκρότησης, δεν αναβαθμίστηκε πολύπλευρα η έννοια του μέλους, δεν αναπτύχθηκε η συντροφική αλληλεγγύη στα πλαίσια μιας πλούσιας και πυκνής εσωτερικής δημοκρατικής ζωής. Γενικά απουσιάζει πλήρως ένα σχέδιο αναζωογόνησης των ΠΚ, οι οποίες συνήθως λειτουργούν είτε με τη δύναμη της αδράνειας είτε χάρη στο προσωπικό φιλότιμο κάποιων τοπικών στελεχών.
- ✓ Δε δημιουργήσαμε ένα σύγχρονο θεωρητικό έντυπο.

Η διεξαγωγή τακτικών εσωκομματικών δημοψηφισμάτων για τα κρίσιμα πολιτικά ζητήματα, η δρομολόγηση διαδικασιών επικύρωσης και εμπλουτισμού από τα μέλη των σχεδίων αποφάσεων των ανώτερων οργάνων, η διεύρυνση της κομματικής πολιτικής ύλης, θα συμβάλουν καίρια στην διαμόρφωση και εμπέδωση των συλλογικών αποφάσεων, σε συνδυασμό με την σύνδεση της καθημερινής λειτουργίας των οργανώσεων με τη θεωρητική αναζήτηση και τη διαρκή επαφή με τους κοινωνικούς αγώνες και τα κινήματα.

Συμπερασματικά, κέντρο της πολιτικής ανασυγκρότησης του κόμματος πρέπει να είναι η Πολιτική Κίνηση που στα πλαίσια των ενδοτασικών ισορροπιών συχνά υποβαθμίζεται και απλώς χρησιμοποιείται για συσχετισμούς στις εσωκομματικές διεργασίες.

Ο συγκεντρωτικός τρόπος λειτουργίας δεν ανταποκρίνεται σε ένα σύγχρονο φορέα της ριζοσπαστικής και κινηματικής Αριστεράς.

Αντωνίου Βασιλική
 Βουζουναράς Δημήτρης
 Δάβος Γιώργος
 Διόγος Μάκης
 Θεοδωρακάκος Κυριάκος
 Καβαλιεράτος Νίκος
 Κοκοβλής Γιώργος
 Κουρεμπές Φάνης
 Κωσταρέλλου Αγγελική
 Λουράντου Αθηνά
 Λυριντζής Σωτήρης

Μαλεκάκης Μάνθος
 Μαρκάκη Ρούσσα
 Μαρματάκης Κώστας
 Ματθαίου Γιώργος
 Μέλισσας Μιχάλης
 Μπιτσαξή Ελένη
 Μπιτσαξή Τζέλλα
 Μπότσης Παναγιώτης
 Ντόβολος Μάκης
 Παπανδρέου Ανδρέας
 Παπάς Γιώργος

Πιλάλης Βαγγέλης
 Πιλάλης Χρήστος
 Σούμπλης Θανάσης
 Σούμπλη Χαριτωμένη
 Φίλης Γιώργος
 Χαλβατζιδάκης Δημήτρης
 Χαραλαμπόπουλος Χρήστος
 Χατζησάββας Μάρκος
 Χελάκης Γιώργος